

Univerzita Palackého v Olomouci

Pedagogická fakulta

Katedra primární pedagogiky

Bakalářská práce

Karolína Výtisková

Adaptace dětí v mateřské škole

Olomouc 2024

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Kateřina Valchářová, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci s názvem *Adaptace dětí v mateřské škole* vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, řádně uvádím v seznamu literatury. Zároveň prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronicky nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Olomouci dne 13. 4. 2024

.....

Karolína Výtisková

Poděkování

Ráda bych poděkovala Mgr. et Mgr. Kateřině Valchářové Ph.D. za její odborné vedení, cenné rady a připomínky, které mi během zpracování bakalářské práce poskytla. Dále děkuji všem pedagogům mateřských škol, kteří se zapojili do mého výzkumu. Velké poděkování patří také všem, kteří mě během psaní práce a studia neustále podporovali a pomáhali mi.

Obsah

Úvod.....	6
TEORETICKÁ ČÁST	8
1 Charakteristika vývoje dítěte v předškolním věku.....	8
1.1 Motorický vývoj dítěte.....	8
1.2 Kognitivní vývoj dítěte	10
1.3 Emoční a sociální vývoj dítěte.....	11
1.4 Hra	12
2 Rodina	14
2.1 Přínos a role rodiny.....	14
2.2 Funkce rodiny	15
2.3 Základní vzorce rodiny	15
2.4 Výchovné styly rodiny.....	16
3 Adaptace dětí v mateřské škole.....	19
3.1 Přípravenost dítěte na mateřskou školu	20
3.2 Přípravenost rodiny na vstup dítěte do mateřské školy	20
3.3 Nástup dítěte do mateřské školy	21
3.4 Začlenění dětí do mateřské školy.....	21
3.5 Role učitele mateřské školy v adaptačním procesu dětí	22
PRAKTICKÁ ČÁST	24
4 Praktická část	24
4.1 Metodologie výzkumu	24
4.2 Výzkumný vzorek.....	25
4.3 Cíle výzkumného šetření	25
4.4 Výzkumné otázky	25
4.5 Použité metody ve výzkumném šetření	26
5 Výsledky dotazníkového šetření	27
5.1 Sběr dat dotazníku	27
5.2 Diskuse.....	53
Závěr.....	55

Literatura	57
Seznam použitých zkratek	60
Seznam tabulek	61
Seznam grafů	62
Přílohy	63

Úvod

Jako téma bakalářské práce byla zvolena Adaptace dětí v mateřské škole.

Vstup do mateřské školy je klíčovým obdobím v životě dítěte, které může být náročné, zejména pro ty, které nejsou zvyklé na oddělení od rodiny. Dítě se ocitá v novém neznámém prostředí, setkává se s novými vrstevníky a učitelkou mateřské školy jako novou autoritou. Přizpůsobení se novému režimu a začlenění do nové sociální skupiny může trvat různě dlouho a záleží na individuálních potřebách každého dítěte.

Tato problematika je mi velmi blízká, protože s adaptací dětí mám zkušenosti z praxe. Práce s dětmi v mateřské škole a organizace táborů pro děti předškolního věku mě velmi motivovaly k výběru tohoto tématu. Snažila jsem se zaměřit nejvíce na problémové aspekty, které se vyskytují při adaptaci v mateřské škole. Jedná se převážně o nejzásadnější přechod dítěte do mateřské školy, a proto je podle mě velice důležité se této problematice věnovat. Pedagogové, děti a rodiče by měli být partnery a vzájemně se podporovat a sdělovat si všechny informace, které jsou velice nezbytné k dalšímu přístupu k dítěti i k celkové adaptaci.

Bakalářská práce byla rozdělena do dvou částí, na teoretickou a praktickou. Teoretická část popisuje, vymezuje čtenářům obecný pohled na to, jaké je dítě, co musí předcházet nástupu do mateřské školy, kvalitní rozvoj po všech stránkách a následný vstup a adaptace dítěte na mateřskou školu.

Hlavním cílem celé práce bylo sepsat ucelené informace a dát do povědomí více aspektů ohledně problematiky adaptace dětí v mateřské škole.

Cílem praktické části bylo zjistit, jak pedagogové mateřských škol vnímají adaptaci dětí a spolupráci rodičů při adaptaci.

Kapitola první se zaměřuje na charakteristiku dítěte v předškolním věku, popisuje, jak se dítě vyvíjí, co se děje s dítětem v daném období, jak potřebuje propojit všechny složky, tak aby mohlo jít do mateřské školy, kde na něj budou kladeny vyšší nároky než dosud.

Kapitola druhá se věnuje celkově rodině a jejímu fungování při výchově dítěte, postupy rodiny, kdo se v rodině nachází, jaké jsou funkce rodiny. Řeší se v této kapitole také výchovné styly a přístupy k dětem. Kapitola popisuje a říká, jaké jednotlivé přístupy k dětem máme.

Kapitola třetí, která je zároveň poslední kapitolou teoretické části, se zaměřuje právě na téma, co je to adaptace a popisuje, kdo by v ní měl figurovat, jak se děti projevují

v jednotlivých oblastech fyzické, psychické a sociální připravenosti. Můžeme se zde dočíst také o připravenosti rodiny, na co se mohou rodiče s dětmi připravit, co mohou dopředu čekat při nástupu do mateřské školy. Dále samotný příchod dítěte do mateřské školy, uvádí se zde, jak je důležitá podpora dětí, které právě nově přichází do mateřské školy. Velice podstatnou roli v této kapitole má také učitel při adaptaci, proto je mu zde také věnována pozornost.

Praktická část již podrobněji popisuje metodologii samotného výzkumu, předkládá kvantitativní výzkum a výzkumný vzorek. Zasaduje hlavní cíl práce, kterým je zjistit, jak probíhá celková adaptace dětí v mateřské škole. Dále jsme zjišťovali několik dalších dílčích cílů, které byly nezbytné pro tuto část bakalářské práce. Zaměřili jsme se na pedagogy mateřských škol, kteří mají zkušenosti s adaptací dětí a odpovídali podle svých zkušeností.

Všechny výsledky byly rozpracovány v tabulkách a grafech. Ověřovali jsme hypotézy, které jsme si zadali a díky nimž jsme mohli zjistit a ověřit, zda jsme dosáhli cíle této práce.

Tato práce by mohla objasnit pohled pedagogů na celkovou adaptaci dětí v mateřské škole a jejich pohled na věc, což bylo nezbytným záměrem pro tento výzkum.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Charakteristika vývoje dítěte v předškolním věku

Předškolní období dítěte je klíčovou etapou jeho vývoje, během kterého dochází k zásadním změnám a rozvoji v různých oblastech. Toto období, které obvykle trvá od tří do šesti let věku, přináší mnoho významných charakteristik a vývojových milníků, které mají vliv na celkový rozvoj dítěte. Každé dítě se projevuje jiným způsobem, je vedeno jinak a ovlivňuje jej spousta faktorů.

V následujícím textu se zaměříme na klíčové aspekty vývoje dítěte v předškolním věku, a to konkrétně na jeho motorický, kognitivní, emoční a sociální vývoj, stejně jako na význam hry v tomto období. Bude popsáno, jak jednotlivé aspekty vývoje ovlivňují chování a schopnosti dítěte a jak mohou rodiče a pedagogové přispět k jeho optimálnímu rozvoji.

Porozumění těmto klíčovým aspektům vývoje dítěte v předškolním období je nedocenitelné pro rodiče, pedagogy a všechny další osoby, které se podílejí na péči a výchově dětí. Nabízí nám to lepší porozumění tomu, jak podporovat děti v jejich rozvoji a připravit je na další životní fáze.

1.1 Motorický vývoj dítěte

Dítě se v předškolním období výrazně zdokonaluje v pohybové koordinaci. Pohyby dítěte jsou přesnější, plynulejší, rychlejší. Děti jsou také velmi hbité, mají elegantnější pohyby, dokážou pozorovat pohyby druhých, hlavně v rodině či mateřské škole a snaží se je napodobovat v různých situacích, jako mohou být: sportovní aktivity, jízda na kole, plavání. (Mertin, Gillernová, 2003)

V předškolním věku dochází k rapidnímu rozvoji motorických schopností dítěte. Pohyby se stávají koordinovanějšími a dynamickými, což umožňuje dětem aktivně se účastnit různých fyzických aktivit a hraní. (Matějček, 2005)

Podle Zemánkové a Vyskotové (2010) je důležité vnímat pohybové aktivity dětí nejen jako prostředek k fyzickému rozvoji, ale i jako prostředek k rozvoji celé osobnosti. Z tohoto pohledu je vhodné kladení důrazu na pestrost pohybových her a aktivit, které podporují nejen rozvoj motorických schopností, ale také sociální interakci a emocionální stabilitu dětí.

Šmelová (in Dostál, 2021) upozorňuje na význam systematického a plánovaného přístupu k výuce pohybových dovedností. Podle něj je klíčové vytvářet prostředí, které podporuje aktivní zapojení dětí do různých pohybových činností a umožňuje jim postupné zlepšování jejich pohybových schopností.

V tomto období se do povědomí dostávají také hry, převážně pohybové. S tímto souvisí celkový vývoj a aktivita dítěte, je velmi důležité zapojovat sportovní a motorické hry, u kterých si děti mohou lépe osvojit schopnosti a dovednosti v této oblasti. (Mertin, Gillernová, 2003)

Velký význam má v motorickém vývoji také oblast jemné motoriky. Dítě si v této době rádo hraje s řadou materiálů – písek, plastelína, kamínky, kostky. Zapojuje se také hmat a dítě objevuje různé tvary, sestavuje, modeluje.

Matějček (2013) klade důraz na významnou roli manipulace s různými materiály pro rozvoj jemné motoriky. Podle něj jsou aktivity jako modelování, tvoření s pískem a stavění z kostek nejen zábavné, ale také klíčové pro posilování jemných motorických dovedností u dětí.

Mertin a Gillernová (2003, s. 12) uvádějí: „*Ve čtvrtém roce se vyhraňuje lateralita a dítě v návaznosti na dominanci hemisfér je buď pravák či levák.*“

V rozvoji jemné motoriky se u dítěte také rozvíjí kresba. Dítě z počátku „čará“ po ploše papíru. Dále postupuje vývoj a kresba začíná být vázána, jsou spojovány části do celku a vytváří se obrazce, tvary. Dítě při kresbě postavy začíná nejprve hlavonožcem, postupně dotváří postavu dle toho, co jej obklopuje, výrazně maluje tělo, nohy, ruce, postupně přidává detaily obličeje. Je dobré dítě v kresebném projevu podporovat, aby se nezastavil. (Mertin, Gillernová, 2003)

Bednářová a Šmardová (2015) uvádí, že kresba je pro dítě důležitým prostředkem k vyjádření svých myšlenek a emocí. Podpora dítěte při kreslení může posílit jeho sebevědomí a kreativitu.

Koťátková (2011) zdůrazňuje, že kresba je pro děti přirozeným způsobem komunikace a vyjadřování. Podpora dětí v rozvoji výtvarného projevu může přispět k jejich celkovému rozvoji a sebevyjádření. Dítě je potřeba motivovat, hlavně při adaptaci v mateřské škole, je důležité dítěti vytvářet bezpečné podmínky pro úspěšnou adaptaci a navázání dobrých vztahů v novém prostředí mateřské školy.

Celkově lze tedy říci, že rozvoj motorických schopností a jemné motoriky má klíčový vliv na celkový rozvoj dítěte v předškolním věku, a je důležité tyto procesy

podporovat různými pohybovými aktivitami a kreativními činnostmi, jako je kreslení a modelování.

1.2 Kognitivní vývoj dítěte

Kognitivní vývoj dítěte je zásadním procesem, který ovlivňuje jeho schopnost vnímat, chápat a komunikovat se světem kolem sebe. Podle Mertina a Gillnerové (2003) je důležité si uvědomit, že vnímání dítěte je v počátečních fázích jeho vývoje globální. To znamená, že dítě vnímá své okolí spíše jako celek než jako souhrn jednotlivostí a není ještě schopno rozlišovat základní vztahy.

Pro správný vývoj dítěte je klíčové podporovat jeho sluchovou a zrakovou diferenciaci, což je základní předpoklad pro úspěšné začlenění do školního prostředí, kde se učí číst a psát. Děti v této fázi vnímají své okolí povrchově a je důležité podněcovat jejich smysly různými zážitky a podněty.

Mertin a Gillnerová (2003, s. 13) dodávají, že: „*Percepce je globální, dítě vnímá celek jako souhrn jednotlivostí, kde zatím není schopno rozlišovat základní vztahy.*“

Důležitou součástí kognitivního vývoje je také rozvoj představ a fantazie. Děti mají v tomto období bohatou představivost a často se dopouštějí tzv. **dětských konfabulací**, což jsou smyšlenky, o kterých jsou přesvědčeny, že jsou skutečné. Je důležité si uvědomit, že tyto fantazie jsou pro děti důležité, protože přispívají k rozvoji jejich paměti, pozornosti a schopnosti pochopit rozdíl mezi realitou a představou. (Mertin, Gillnerová, 2003)

U dětí předškolního věku dochází během třetího až šestého roku věku k „uzavření fáze symbolického, předpojmového myšlení“. To je nezbytnou fází pro děti, z důvodu návaznosti na jednoduché otázky, které si osvojuje, například – „Co je to?“, „Proč?“ („druhé ptací období“). Dítěti se zlepšuje slovní zásoba, nabaluje více slov, řeč se stává nezbytným prostředkem dítěte ke komunikaci s ostatními.

S rozvojem řeči v tomto období dochází ke zlepšení komunikace dítěte s okolím. Nicméně, podle Pugnerové a kol. (1999) může docházet k určitým disproporcím, když řeč zaostává za myšlením nebo naopak předbíhá. To může vést k situacím, kdy dítě dokáže vykonat určitou činnost, ale nedokáže ji správně pojmenovat, nebo naopak vymýšlí neexistující slova pro věci a situace, které prožívá.

Další vývoj a vyspělost řeči se odráží v emočním a sociálním chování dítěte. Celkově lze tedy konstatovat, že kognitivní vývoj dítěte je složitý proces, který zahrnuje postupné zlepšování jeho vnímání, myšlení a komunikace. Je důležité podporovat tento vývoj

prostřednictvím různých podnětů a interakcí s okolím, aby dítě mohlo dosáhnout svého plného potenciálu.

1.3 Emoční a sociální vývoj dítěte

Nejčastějšími projevy dítěte předškolního věku jsou strach a vztek, avšak jsou na ústupu, protože dítě v předškolním věku již dokáže více kontrolovat své emoce.

Začínají se rozvíjet intelektuální, sociální a estetické city. V počátcích dítě upřednostňuje vztah k dospělým (rodiče) a postupně se vytváří vztahy k vrstevníkům, hlavně při hře, kdy dítě potřebuje partnera. (Pugnerová a kol., 1999)

Postupně u dítěte dochází k pochopení pocitů svých i druhých a dostává se tak k rozvoji emoční inteligence. Je schopno upozadit své potřeby a přání, pokud je to nezbytné. Dítě v tomto období zná také smysl pro humor, chápe narážky a bývá velice dobře a pozitivně motivováno. Je zapotřebí mít rozvinutou slovní zásobu a chápat věci v souvislostech. (Mertin, Gillernová, 2003)

Langmeier a Krejčířová (1998, s. 89) píše, že: „*Rodina je v předškolním období nejvýznamnějším prostředím, které zajišťuje primární socializaci dítěte, tj. uvádí je do společenství lidí.*“

Socializace probíhá po celý život člověka, člověk neustále potkává různé lidi, osobnosti a utváří se tak jeho sociální role ve společnosti. Předškolní období je velice křehké období, a proto může být chápáno jako kritické. Dítě je ovlivňováno okolím a učí se sociálním tlakům. Dítě je nuceno chovat se tak, jak to od něj dospělí očekávají, a proto se často musí potýkat s neporozuměním ostatních a je na něj vyvinut nátlak, aby se chovalo jako dospělý již v útlém věku. (Langmeier, Krejčířová, 1998)

Langmeier a Krejčířová (1998) uvádí, že socializace je rozdělena do tří vývojových aspektů:

- 1) Vývoj sociální reaktivity – vývoj diferencovaných emočních vztahů k lidem ve společenském okolí. Dochází zde k rozvoji vztahů, jak v rodině, tak ve společnosti druhých osob (vztah k učitelce, k dětem i rodičům). (in Šmelová, 2014)
- 2) Vývoj sociálních kontrol – souvisí s vzorci chování a postoji, které bývají očekávány ostatními ve společnosti. Dítě funguje podle určených vzorců a dle toho se také chová. Další důležitou součástí vývoje je seberegulace, která rozvíjí a zvyšuje schopnosti a dovednosti. Dítě se již ve dvou letech dokáže chovat

podle nastavených pravidel a uposlechne je. Jednání ovlivňuje hrozba či pochvala, u které dítě vyhodnotí své chování a přizpůsobí jej dané situaci. Dítě je pozvolna schopno sebekontroly a začíná se řídit myšlením, nikoliv hlasitými zvuky. (Šmelová, 2014)

- 3) Osvojení sociálních rolí – vzorce chování a postojů, ovlivněny členy rodiny jako celku. Souvisí s výchovnými styly v rodině. Jedná se o celkové propojení smysluplných činností ve skupině, nejen na jednotlivé akci jedince. U dítěte se také očekává plnění různých rolí, jak doma, tak ve společnosti druhých. Dítě v předškolním období zná své pohlaví, jméno, ví, kdo je, jakou má roli v mateřské škole, doma apod. (Langmeier, Krejčířová, 1998)

1.4 Hra

Hru můžeme definovat „jako určitou formu činnosti, která se liší od práce i od učení. V předškolním věku má své specifické místo. Obsahuje řadu aspektů, a to aspekt poznávací, procvičovací, emocionální, pohybový, motivační, tvořivostní, fantazijní, sociální apod.“. (Průcha, Walterová, Mareš, 2009)

Významnou roli v předškolním období dítěte je hra. Na základě toho se dítě nejvíce rozvíjí a propojuje všechny vývojové složky. Předškolní období se převážně může označovat jako období dětské hry, která jak jsem již zmínila, hraje v činnostech a vývoji dítěte velkou roli. (Langmeier, Krejčířová, 1998)

Hra je podněcována z vnitřní motivace dítěte. Dítě si ji volí na základě svého vlastního uvážení. Důležitým aspektem u hry je spontánnost, a pokud je hra nucená, ztrácí veškerý význam. Dítě přináší do hry své vlastní nápady, kreativitu, fantazii, rozvíjí intelektuální a citový vývoj dítěte. (Šmelová, 2014)

Dětská hra má své vývojové zákonitosti. (Šmelová, s. 135, 2014) Nejdříve si dítě hraje samo, manipuluje s různými předměty, hračkami, nevnímá okolí. Vývojem přechází hra z individuální ke společenské hře, navazuje kontakt s vrstevníky a postupně si utváří kamarády. Hra nabírá kolektivní charakter, dítě se dokáže podřídit a kooperuje s ostatními.

Kern (2015) dělí hru takto:

- Funkční hry	- Hraní rolí
- Pohybové hry	- Hry s pravidly
- Konstruktivní hry	- Skupinové hry

Lze konstatovat, že předškolní období dítěte je charakterizováno významným rozvojem v různých oblastech, které ovlivňují jeho celkový vývoj a přípravu na další životní etapy. Motorický vývoj dítěte v této fázi zahrnuje zdokonalení pohybové koordinace a jemné motoriky, což je podporováno prostřednictvím různých pohybových her a aktivit. Kognitivní vývoj se projevuje rozvíjením vnímání a představivosti, ačkoli dítě ještě není schopno plně rozlišovat základní vztahy a abstraktní myšlení. Emoční a sociální vývoj přináší pochopení vlastních a cizích emocí, rozvíjí se schopnost spolupráce a komunikace s ostatními, a dítě začíná chápat sociální role a normy.

Hra hraje v tomto období klíčovou roli, neboť propojuje vývojové složky dítěte a umožňuje mu rozvíjet se v mnoha směrech. Důležitým aspektem hry je její spontánnost a vnitřní motivace, která podporuje kreativitu a fantazii dítěte. Hra postupně přechází od individuálního ke kolektivnímu charakteru, což podporuje sociální interakce a spolupráci.

Můžeme říct, že předškolní období dítěte, hlavně adaptace, hraje významnou roli pro jeho celkový rozvoj a přípravu na další životní etapy. Podpora v různých oblastech vývoje, jako je motorika, kognice, emoce a sociální dovednosti, je klíčová pro vytváření pevných základů pro další životní úspěchy a pohodu dítěte. Je důležité děti podporovat a správně motivovat hned v začátku adaptace, kdy jsou děti nejvíce „formovatelné“ a přizpůsobí se nejlépe novým situacím ve správném podání.

2 Rodina

Rodina představuje základní pilíř společnosti, kde se formuje naše identita, učíme se hodnotám a nacházíme zde oporu a lásku. Je prostředím, ve kterém sdílíme radosti i strasti, rozvíjejí se mezilidské vztahy a předávají se tradice a dědictví minulých generací. Rodina není pouze jednoduchým shromážděním jednotlivců, ale funguje jako komplexní systém vzájemných vztahů a interakcí. (Langmeier, Krejčířová, 1998)

V této kapitole se zaměříme na různé aspekty rodiny, včetně jejích funkcí, základních vzorců a výchovných stylů. Prostřednictvím těchto konceptů budeme zkoumat, jak rodina ovlivňuje životní dráhu jednotlivců a formuje jejich osobnost a chování.

2.1 Přínos a role rodiny

V této kapitole se budeme zabývat funkcemi rodiny, výchovnými přístupy rodiny a výchovnými styly rodiny.

Jedním z klíčových aspektů, kterým se věnujeme, je role rodiny v adaptaci dětí v předškolní výchově, konkrétně v mateřské škole (MŠ). Rodina je prvním a nejvýznamnějším prostředím, ve kterém se dítě učí sociálním dovednostem, získává emocionální podporu a rozvíjí svou identitu. Tato předchozí zkušenost v rodinném prostředí má zásadní vliv na to, jak se dítě přizpůsobí novému prostředí mateřské školy.

Rodina je systém, kde žijí lidé ve vzájemném vztahu a interakci. Rodina se skládá nejen z matky otce či sourozenců (tzv. nukleární rodina), ale také ze starších generací, jakož to babička, dědeček, teta, strýc, bratranec, sestřenice aj. (Šmelová, 2014)

Rodina je místem, kde se utváří prvotní socializace dítěte. Rodiče vychovávají a rozvíjí dítě po všech stránkách a jsou pro něj prvotní zprostředkovatelé společenského a kulturního života. Pro dítě je tato zkušenost prvotní a na ní se nabalují další a další společenské situace z okolí, kterým se musí dítě přizpůsobit. (Šmelová, 2014)

Rodina tedy spadá do adaptace dětí v MŠ z důvodu své významné úlohy při formování sociálních, emocionálních a kognitivních dovedností dítěte. Emoční stabilita, sociální dovednosti a hodnoty, které dítě získává v rodinném prostředí, mu pomáhají přizpůsobit se novým rutinám a vztahům v mateřské škole. Je tedy klíčové, aby rodina byla aktivním partnerem v procesu adaptace dětí do školního prostředí a poskytovala jim potřebnou podporu a vedení. (Šmelová, 2014)

2.2 Funkce rodiny

Biologicko-reprodukční funkce rodiny, termín používaný k označení tradičního modelu rodiny, ve kterém jsou rodiče spojeni biologickou reprodukcí svých potomků. Tento model rodiny je založen na představě monogamního manželství mezi mužem a ženou, kteří spolu mají biologické potomky. Biologicko-reprodukční rodina bývá často vnímána jako základní jednotka společnosti a mnohými považována za ideální model rodiny. Tento model rodiny může být spojen s řadou tradičních očekávání a rolí, jako je například role ženy jako matky a pečovatelky a role muže jako otce a poskytovatele.

Ekonomicko-zabezpečovací funkce rodiny představuje jednu z klíčových rolí, kterou rodina má v rámci společnosti. Tato funkce se zaměřuje na poskytování finanční stability, ochrany a zabezpečení svých členů.

Emocionální funkce rodiny se soustředí na poskytování emocionální podpory, péče a spojení mezi členy rodiny. Je důležitá pro zajištění psychického a sociálního zdraví jednotlivců a pro utváření jejich osobnosti a vztahů. Je zde několik aspektů emocionální funkce rodiny.

Socializační a výchovná funkce rodiny je jednou z nejdůležitějších funkcí, kterou plní v životě jednotlivců. Tato funkce se zaměřuje na přenos hodnot, normativních vzorců chování a dovedností, které jsou nezbytné pro úspěšné zapojení se do společnosti. (Mertin, Gillernová, 2003)

2.3 Základní vzorce rodiny

Rodina, jako základní jednotka lidské společnosti, nabízí různé modely a vzorce, které odrážejí jednotlivé sociální, ekonomické a kulturní hodnoty. Tyto modely rodiny mají vliv na život jednotlivců a formují strukturu společnosti jako celek. V tomto kontextu se setkáváme s několika základními vzorci rodiny, které reflektují různé formy organizace a fungování rodinných jednotek.

Nukleární rodina – je tradičním modelem rodiny, který se skládá z rodičů a jejich biologických dětí. Tento koncept zdůrazňuje důležitost mateřského a otcovského vlivu na výchovu a socializaci dětí. (Čáp, Mareš, 2007)

Rozšířená rodina – rozšiřuje tradiční koncept nukleární rodiny tím, že zahrnuje nejen rodiče a jejich děti, ale také další příbuzné, jako jsou prarodiče, strýcové, tety atd. Tento model rodiny často poskytuje větší síť podpory a péče. (Mareš, 2013)

Neúplná rodina – je charakterizována absencí jednoho nebo obou rodičů z domácnosti. Tento typ rodiny může být důsledkem rozvodu, smrti, migrace nebo jiných životních okolností. Děti v neúplných rodinách mohou čelit specifickým výzvám v procesu výchovy a sociální integrace. (Čáp, Mareš, 2007)

Dvojgenerační rodina – v tomto modelu rodiny žijí dvě generace společně, obvykle rodiče a jejich dospělí potomci nebo starší členové rodiny. Tento typ rodiny může být motivován ekonomickými, kulturními nebo zdravotními důvody a může poskytovat podporu a péči v rámci rodiny. (Mareš, 2013)

Složená rodina – tento model rodiny vzniká, když dva lidé spojí své rodiny do jedné domácnosti bez toho, aby spolu měli společné děti. Složená rodina může zahrnovat děti z předchozích vztahů obou partnerů a klade důraz na schopnost vybudovat nové vztahy a dynamiky mezi členy rodiny. (Mareš, 2013)

Homosexuální rodina – je tvořena párem stejného pohlaví a jejich dětmi, buď biologickými (například z předchozího vztahu) nebo adoptovanými. Tyto rodiny mohou mít různé formy, včetně manželství nebo registrovaného partnerství. (Oakleyová, 2000)

Rodina s jedním rodičem – tento typ rodiny vzniká, když jediný rodič vychovává děti bez partnera. Důvody mohou zahrnovat rozvod, smrt partnera, nebo rozhodnutí mít dítě sám. (Mareš, 2013)

Kromě již zmíněných vzorců rodiny, jako jsou nukleární, rozšířená a neúplná rodina, existuje řada dalších, které reflektují různé formy organizace a fungování rodinných jednotek.

Rodina je nezastupitelnou základní jednotkou lidské společnosti, která hraje klíčovou roli ve výchově, sociální integraci a podpoře jednotlivců. Různé modely a vzorce rodiny odrážejí různé sociální, ekonomické a kulturní hodnoty a mají vliv na život jednotlivců a formování struktury společnosti jako celku. (Vágnerová, 2005)

2.4 Výchovné styly rodiny

Výchovné styly rodiny představují způsoby, jakými rodiče a další členové rodiny vychovávají své potomky a formují tak jejich chování, hodnoty a sociální dovednosti. Tato dynamika je základním kamenem formování osobnosti jednotlivce a jeho následného zapojení do společnosti. Každý výchovný styl má své charakteristické rysy a dopady na rozvoj dítěte, které mohou být jak pozitivní, tak negativní. (Mareš, 2013)

Výchovné styly mohou odrážet různé hodnoty, normy a očekávání ve společnosti a jsou často ovlivněny vlastními zkušenostmi a hodnotami rodičů. Jejich výběr může mít zásadní dopad na vývoj dítěte a jeho budoucí sociální a emocionální zdraví. Přestože mohou být výchovné styly různorodé a variabilní, každý z nich nese určitá rizika a přínosy pro vývoj dítěte. (Langmeier, Krejčířová, 1998)

Autoritativní – klade důraz na bezpodmínečnou poslušnost, dítě se musí podřítit dospělému. Bezvýhradně musí dítě poslouchat autority rodičů, všechny zákazy a příkazy, které musí bez výjimky a do detailu splnit. (Langmeier, Krejčířová, 1998)

Demokratický – nejdůležitější a spravedlivý styl rodiny. Klade důraz na respektování dítěte jako samostatné bytosti, může se svobodně rozhodovat vzhledem k jeho možnostem a schopnostem věku. Musí však čelit následkům svého chování. Dítě musí respektovat pravidla a vědět, jakou má odpovědnost vůči ostatním lidem a nemůže si dovolit vše. Dítě a rodič jsou v tomto ohledu velice dobrými partnery a vzájemně se respektují a doplňují. Obecně se tento styl výchovy považuje za nejpříjemnější. (Langmeier, Krejčířová, 1998)

Liberální – dle Langmeiera a Krejčířové (1998) je tato výchova považována za tzv. „laissez-faire“. Tento výchovný styl je velice volný, dává dítěti velkou možnost volby, a to na základě vlastního uvážení, tak jak si dítě přeje. Nikdo jej neomezuje, nejsou zde nastavena žádná pravidla.

Rozmazlující – rodiče dítěti vyhoví v každém jeho přání, nechtějí, aby dítěti cokoliv chybělo, či bylo o něco ochuzeno, proto mu koupí vše, na co si „ukáže“.

Perfekcionistický – dítě je v rodině pod stálým nátlakem, je vyžadováno vynakládat velké výkonnostní úsilí, musí být vždy nejlepší, není tolerována jiná možnost, dítě musí být nejlepší za každou cenu. Dítě bývá často vyčerpané, ustrašené, bojí se zklamání rodiče, že nenaplnil jeho představy o tom, jak má být perfektní. Tyto děti mívají často daný celodenní program, který musí stihnout. Vychází především z velkého zájmu rodičů a nikoliv samotného dítěte, které by si vybralo dle vlastního uvážení. (Šmelová, 2014)

Zavrhuující – rodiče dávají dětem najevo, že je nechtějí, odmítají s nimi trávit čas, navenek to nepřiznají, ale svým chováním je viditelnost nelibosti a nekázně vůči dětem. (Langmeier, Krejčířová, 1998)

Nadměrně ochraňující – rodiče nadměrně chrání své dítě před vlivem okolí, brání dítěti se kvalitně rozvíjet, zabraňují dítěti bránit se a řešit nevyhnutelné situace běžného života. (Langmeier, Krejčířová, 1998)

Zanedbávající – velice závažné týrání dítěte, ohrožování, zneužívání.

Odkládající – rodiče mají tendenci odkládat dítě k prarodičům, kamarádům, známým, dítě tráví většinu času s ostatními lidmi než s rodiči. Dítě nemá utvořeno adekvátní povědomí o tom, kde je jeho domov, kam patří a kde je jeho místo. V dítěti můžeme vyvolat pocit, že jej nikdo nemá rád, nestojí o něj, je vyřazen z „běžného“ života. Může docházet také k tzv. „deprivačnímu syndromu“. (Šmelová, 2014)

Výchovné styly rodiny mají zásadní vliv na vývoj dítěte a jeho pozdější zapojení do společnosti. Jejich vhodný výběr a aplikace může vést k pozitivnímu rozvoji osobnosti a sociálních dovedností dítěte, zatímco nevhodný přístup může způsobit negativní důsledky pro jeho životní cestu. Proto je důležité, aby rodiče a další členové rodiny byli seznámeni s různými výchovnými styly a byli schopni vybrat ten, který bude nejvhodnější pro individuální potřeby a osobnost jejich dítěte.

3 Adaptace dětí v mateřské škole

Před námi je nová kapitola, která se zaměří na důležitý proces adaptace dítěte. Budeme prozkoumávat, jak děti reagují na nové prostředí, situace a vztahy, a jaký vliv má adaptace na jejich fyzické, psychické, emocionální a sociální zdraví. Zjistíme, jak rodiče a rodina mohou podpořit děti v procesu adaptace a jakými způsoby mohou přizpůsobit své výchovné strategie, aby nejlépe vyhovovaly individuálním potřebám a osobnosti dítěte.

Adaptace dítěte v mateřské škole je proces, který zahrnuje postupné přizpůsobování se novému prostředí, novým lidem a rutinám. Tento proces může být pro některé děti náročný, zatímco jiné se s novou situací snadno vyrovnají. Klíčovou součástí úspěšné adaptace je podpora ze strany rodiny, učitelů a dalších zaměstnanců školy.

Děti se musí naučit nové rutiny, pravidla a sociální interakce. Je důležité, aby se cítily bezpečně a podporovány ve svém rozvoji. Podpora rodiny je klíčová pro předcházení úzkosti a strachu z neznámého prostředí. Důležitou roli hrají také učitelé, kteří vytvářejí prostředí, ve kterém se děti cítí komfortně a mohou se svobodně vyjadřovat. Adaptace dětí je důležitý a nezbytný proces, kdy jedinec přizpůsobuje své chování a myšlení novým situacím nebo prostředí. (Svobodová, 2010)

Maladaptace naopak označuje nepřiměřenou nebo nesprávnou reakci jedince na danou situaci nebo prostředí, což může vést k problémům v adaptaci a interakci s okolím. Významnou úlohu v adaptaci hraje také socializace. Je to proces, skrze který jedinec získává dovednosti, znalosti a hodnoty potřebné k interakci s ostatními lidmi a k přizpůsobení se společenským normám a očekáváním. (Svobodová, 2010)

Rutiny a pravidla v mateřské škole jsou pro děti nové a mohou vyžadovat určitou dobu, než se s nimi dokážou plně seznámit. Učitelé mají zásadní úlohu v tom, že vytvářejí prostředí, které je pro děti přívětivé a podporuje jejich rozvoj. Jejich role spočívá v tom, že dětem pomáhají pochopit pravidla a rutiny a vytvářejí atmosféru důvěry a bezpečí. Zdůrazňuje se také důležitost sociální interakce v mateřské škole. Děti se zde učí komunikovat, sdílet a spolupracovat s ostatními. Učitelé mají za úkol podporovat tyto sociální dovednosti a vytvářet prostředí, ve kterém se děti cítí respektovány a slyšeny. Takové prostředí je klíčové pro to, aby se děti cítily komfortně a mohly se svobodně vyjadřovat.

Svobodová (2010) ve výše zmíněných pasáží zdůrazňuje důležitost rodinné podpory a role učitelů při adaptaci dětí v mateřské škole. Její práce klade důraz na vytváření

prostředí, ve kterém se děti cítí bezpečně a podporovány, což je klíčové pro úspěšnou adaptaci v novém prostředí.

3.1 Přípravenost dítěte na mateřskou školu

Přípravenost dítěte na mateřskou školu zahrnuje fyzickou, emocionální a sociální sféru. Adaptace je proces, ve kterém dítě získává dovednosti, které mu umožní úspěšně se integrovat do prostředí mateřské školy a využívat nabízené vzdělávací příležitosti.

Fyzická připravenost dítěte na mateřskou školu zahrnuje schopnost samoobsluhy, jako je oblékání, používání toalety, umývání rukou... Dítě by mělo být schopno zvládnout tyto základní úkony bez nadměrné pomoci. (Matějček, 2005)

Emocionální připravenost dítěte se týká jeho schopnosti vyjádřit a regulovat své emoce, vyrovnávat se s novými situacemi a oddělením od rodičů. Důležitou součástí emocionální připravenosti je schopnost dítěte budovat zdravé vztahy s učiteli a vrstevníky. (Langmeier, Krejčířová, 2021)

Sociální připravenost dítěte na mateřskou školu se týká jeho schopnosti komunikovat s ostatními dětmi, respektovat pravidla a normy chování a podílet se na kolektivních aktivitách. Dítě by mělo být schopno navazovat vztahy s vrstevníky a spolupracovat v týmu. (Svobodová, 2010)

3.2 Přípravenost rodiny na vstup dítěte do mateřské školy

Přípravenost rodiny na vstup dítěte do mateřské školy je mezním faktorem pro úspěšnou adaptaci dítěte v novém prostředí. Rodinné prostředí může buď podpořit, nebo ztížit přechod dítěte do mateřské školy. Zahrnuje to nejen praktické přípravy, ale také emocionální a psychologickou podporu.

Na začátku je důležitá **informovanost a porozumění**. Rodina by měla být dobře informována o prostředí mateřské školy, včetně jejích pravidel, rutinách a vzdělávání. Čím lépe rodina chápe celkový kontext prostředí, do kterého dítě vstupuje, tím lépe může dítě podpořit a připravit na novou situaci. (Matějček, 2013)

Seznámení s novým prostředím je dalším krokem pro dobré seznámení se s mateřskou školou. Rodina by měla dítěti vytvářet příznivý pohled na mateřskou školu a aktivně se podílet na jeho přípravě. To může zahrnovat návštěvy školy před oficiálním začátkem, seznámení s učiteli a dalšími dětmi a vytváření pozitivních asociací spojených s novým prostředím. (Šmelová, 2014)

Dalším důležitým aspektem je **komunikace a podpora**, je také otevřená komunikaci mezi rodinou a školou. Rodiče by měli být schopni sdílet své obavy a očekávání ohledně vstupu dítěte do mateřské školy a spolupracovat se školou a hledat řešení případných problémů. Podpora ze strany rodiny je pro dítě klíčová, protože mu poskytuje pocit jistoty a bezpečí v novém prostředí. (Svobodová, 2010)

Je potřeba zdůraznit, že připravenost rodiny na vstup dítěte do mateřské školy je důležitým prvkem pro úspěšnou adaptaci dítěte v novém prostředí. Rodinné prostředí může výrazně ovlivnit, jak dítě vnímá a zvládá svůj přechod do mateřské školy. Zahrnuje to nejen praktické přípravy, ale také emocionální a psychologickou podporu.

3.3 Nástup dítěte do mateřské školy

Nástup do mateřské školy je nejzásadnějším milníkem v životě dítěte, který může být pro něj i jeho rodinu výzvou.

Dítě opouští domácí prostředí a vstupuje do nového vzdělávacího prostředí mateřské školy. Přechod do mateřské školy je spojen s mnoha emocemi, jako jsou očekávání, radost, ale také úzkost a strach z neznámého. Seznámení s novým prostředím – před samotným vstupem do mateřské školy je důležité dítě seznámit s novým prostředím a rutinami. Rodiče mohou dítěti pomoci tím, že mu ukážou školu předem, seznámí ho s učiteli a dalšími dětmi a vytvoří mu tak pocit jistoty a bezpečí. (Matějček, 2013)

Podpora a povzbuzení je nezbytnou součástí ze strany rodiny. Rodiče by měli dítěti dávat prostor pro projevení emocí, být k dispozici pro odpovědi na otázky a poskytovat mu pocit bezpečí a podpory. (Kořátková, 2014)

Příprava na změnu. Rodiče by měli s dítětem otevřeně komunikovat o tom, co ho v mateřské škole čeká, a pomáhat mu přizpůsobit se novým situacím a rutinám. Tím mohou předejít případným obavám a nervozitě dítěte. (Svobodová, 2010)

3.4 Začlenění dětí do mateřské školy

Zahrnuje schopnost adaptovat se na nové prostředí, rutiny a sociální interakce. Je to proces, ve kterém se dítě začleňuje do každodenního života školního prostředí a začíná rozvíjet nové dovednosti a schopnosti. Klíčovými faktory úspěšného fungování v mateřské škole jsou podpora, bezpečí a pozitivní prostředí. (Svobodová, 2010)

Adaptace na nové prostředí je důležitou součástí fungování v mateřské škole. Je schopností dítěte adaptovat se na nové prostředí, nové rutiny a pravidla. Učitelé a ostatní

zaměstnanci školy by měli dítěti pomoci s tímto přechodem tím, že mu vytvoří podpůrné a bezpečné prostředí a poskytnou mu jistotu a podporu. (Opravilová, 2016)

Rozvoj sociálních dovedností – v mateřské škole má dítě možnost rozvíjet své sociální dovednosti a učit se spolupracovat s ostatními dětmi. Učitelé by měli podporovat vznik přátelských vztahů mezi dětmi a učit je respektovat druhé a řešit konflikty mírovou cestou. (Svobodová, 2010)

Podpora individuálního rozvoje, každé dítě má své individuální potřeby a schopnosti. Učitelé by měli být citliví k potřebám jednotlivých dětí a poskytovat jim individuální podporu a pomoc při jejich rozvoji. Dítě by mělo mít možnost objevovat své zájmy a talenty a rozvíjet svůj potenciál. (Matějček, 2013)

3.5 Role učitele mateřské školy v adaptačním procesu dětí

Je důležitou pro úspěšnou integraci dítěte na nové prostředí. Učitel hraje významnou roli v poskytování podpory, vytváření bezpečného a stimulačního prostředí a podporuje emocionální a sociální rozvoj dítěte. Jeho role zahrnuje několik klíčových aspektů.

Podpora adaptace – učitel má za úkol pomáhat dítěti překonat úzkost a stres spojený s novým prostředím. Měl by být citlivý k emocionálním potřebám dítěte a poskytovat mu podporu a ujištění, že je v novém prostředí v bezpečí. (Průcha, Walterová, Mareš, 2009)

Vytváření podpůrného prostředí – učitel by měl vytvářet podpůrné a stimulační prostředí, které umožní dětem cítit se bezpečně a respektováno. To zahrnuje vytváření jasných pravidel a očekávání, podporu sociální interakce mezi dětmi a vytváření prostoru pro individuální růst a rozvoj. (Gabriel, Niesel, 2005)

Komunikace s rodiči – učitel by měl aktivně komunikovat s rodiči a spolupracovat s nimi při podpoře adaptace dítěte v mateřské škole. Rodiče jsou důležitými partnery v adaptačním procesu a učitel by měl s nimi sdílet informace o pokroku dítěte a společně hledat řešení případných problémů. (Průcha, Walterová, Mareš, 2009)

Poskytovat individuální podporu, každé dítě má své individuální potřeby a schopnosti. Učitel by měl být citlivý k těmto potřebám a poskytovat dítěti individuální podporu a pomoc při jeho adaptaci v mateřské škole. To zahrnuje poskytování specifických strategií pro děti s různými potřebami a podpora jejich individuálního rozvoje. (Matějček, 2013)

Adaptace dětí v mateřské škole je složitý proces, který zahrnuje postupné přizpůsobování se novému prostředí, novým lidem a rutinám. Klíčovými faktory úspěšné adaptace jsou podpora ze strany rodiny, učitelů a dalších zaměstnanců školy, a vytvoření prostředí, ve kterém se děti cítí bezpečně a podporovány. Dítě nástupem do mateřské školy prožívá velkou změnu ve svém životě. Rodiče mohou dítěti pomoci překonat úzkost a strach tím, že ho připraví na změnu a poskytnou mu podporu a povzbuzení.

Celkově je adaptace dětí v mateřské škole komplexní proces, ve kterém spolupracují rodina, učitelé a další zaměstnanci školy s cílem vytvořit prostředí, ve kterém se děti cítí bezpečně a podporovány při svém rozvoji.

PRAKTICKÁ ČÁST

4 Praktická část

V praktické části bakalářské práce se zabýváme tím, jak děti reagují na adaptaci v mateřské škole, zjišťujeme, jak pedagogové mateřských škol napříč republikou mají tuto problematiku zajištěnou. Představíme si zde hlavní cíle šetření, použité metody a průběh sběru dat a jejich analýzu a výzkumný vzorek. Na závěr si ze získaných dat odvodíme výsledky.

4.1 Metodologie výzkumu

V rámci našeho výzkumného šetření jsme si jako nejvhodnější zvolili kvantitativní design zkoumání a jako hlavní metodu dotazník. Dotazníky byly rozesílány učitelům po celé České republice a zvolili jsme formu oslovení prostřednictvím emailu, nebo přes sociální síť (konkrétně Facebookové skupiny).

Chráska (2016) popisuje fáze výzkumného šetření pro kvalitativní design tímto způsobem a my jsme se těchto kroků také v rámci zpracování výzkumného šetření drželi:

- stanovení problému,
- formulace hypotézy,
- testování (verifikace, ověřování) hypotézy,
- vyvození závěrů a jejich prezentace.

Nejdříve je zapotřebí stanovit daný problém, kterému se budeme věnovat a dále zjišťovat informace, ke kterým se budeme snažit dostat. Je nutné si definovat to, co chceme zkoumat prostřednictvím daného výzkumného šetření.

Dále pracujeme se stanovováním cílů a problematikou daného problému. Pro kvalitní výzkumné šetření je nutné mít zpracovanou teoretickou základnu, která bude obsahovat tuzemské i zahraniční zdroje. Je možno také využívat různých internetových zdrojů, které je nutno označit příslušným bibliografickým záznamem. Důležité informace budeme také shromažďovat vlastním pozorováním, konzultací s pedagogy a odborníky. Každý použitý informační zdroj je zapotřebí správně bibliograficky zaznamenat, často budeme využívat normy ČSN ISO 690.

Pokud máme stanovený problém, cíl, výzkumné otázky, můžeme začít s výzkumem.

4.2 Výzkumný vzorek

Jednalo se o záměrný výběr výzkumného vzorku. Respondenty byli učitelé mateřských škol z celé České republiky. Z důvodu většího dosahu a četnosti respondentů jsme zvolili celorepublikový rozsah. Dalším důležitým kritériem bylo, že respondenti musí být učitelé mateřských škol, kteří mají zkušenosti s touto problematikou. Mít povědomí o této problematice a také zkušenosti s jejím řešením bylo nezbytnou podmínkou pro odpovědi na otázky v sestaveném dotazníku.

Vytvořený dotazník byl rozeslán prostřednictvím facebookových skupin nebo e-mailových adres. Rozesláním dotazníku, učiteli navzájem mezi sebou jsme usoudili, že bude nejlepší rozeslat dotazník tímto způsobem.

4.3 Cíle výzkumného šetření

Cílem výzkumného šetření bylo zjistit a popsat, jak probíhá celková adaptace dětí v mateřské škole se zaměřením na to, jak děti zvládají adaptaci, odloučení od rodičů, zvykání si na nové prostředí.

Jelikož se výzkum zabývá problematikou dětí v mateřské škole, je důležité si zjistit potřebné informace, a ujasnit si pojmy jako je adaptace, prostředí mateřské školy a děti v mateřské škole. Jevy a vztahy které budou v práci ověřovány, označujeme jako proměnné. V našem případě například: chování dětí v určité situaci.

4.4 Výzkumné otázky

1. Co je dle pedagogů mateřské školy důležitým prvkem pro úspěšnou adaptaci dětí v mateřské škole?
2. Jak děti předškolního věku zvládají dodržovat nastavená pravidla při nástupu do mateřské školy?
3. Které strategie zpracovávání stresu děti používají nejvíce během procesu adaptace v mateřské škole?
4. Jak celkově hodnotí pedagogové mateřských škol spolupráci a komunikaci s rodiči v průběhu adaptace dítěte v mateřské škole?
5. Jaký vliv má délka působení učitele v mateřské škole na vnímání důležitosti jednotlivých prvků plánování aktivit pro nově příchozí děti?

4.5 Použité metody ve výzkumném šetření

Dotazníkové šetření se stalo hlavní metodou zkoumání adaptace dětí v rámci pedagogického výzkumu v České republice. Tato metoda byla zvolena s cílem zjistit postupy a přístupy pedagogů k celkové adaptaci dětí a získat vhled do konkrétních zkušeností s procesem adaptace. Nicméně, jak zdůraznil Travers (1969), dotazníková metoda může být kritizována za to, že spíše než zachycovat skutečnou pedagogickou realitu, se zabývá tím, jak respondenti sami sebe vnímají nebo jak chtějí být vnímáni.

Je důležité si uvědomit, že data získaná prostřednictvím dotazníků mají pouze podmíněnou platnost a vyžadují obezřetnou interpretaci. To znamená, že je nutné rozlišit mezi objektivními zjištěními a subjektivními názory. Přestože dotazníková metoda umožňuje relativně rychlý a ekonomický sběr dat od velkého množství respondentů, je třeba si být vědomi omezení této metody a zohlednit je při interpretaci výsledků.

V rámci tohoto výzkumného šetření jsme využili převážně uzavřené otázky, u některých se objevila odpověď jiné, kde se mohl respondent rozepsat. Respondenti si mohli taktéž vybírat z více odpovědí, které byly na výběr. U některých otázek byla možnost pouze jedné odpovědi, dále měli respondenti zaznačit více odpovědí, ale nikoliv všechny, bylo vybíráno pouze ze dvou nejdůležitějších odpovědí z pohledu daného pedagoga, co považuje za nejvíce důležité.

V kontextu adaptace dětí by tak dotazníková šetření poskytla informace o tom, jak pedagogové vnímají proces adaptace svých žáků, jakými metodami pracují a jaké výzvy při tomto procesu pocítují. Nicméně aby bylo možné porozumět skutečné podstatě adaptace dětí, je třeba tyto informace kombinovat s dalšími výzkumnými metodami, jako je pozorování nebo rozhovory s pedagogy a dětmi. Takový multidimenzionální přístup by umožnil komplexnější a hlubší porozumění adaptace dětí v pedagogickém prostředí. (Chráska, 2016)

5 Výsledky dotazníkového šetření

Tato poslední kapitola bude věnována prezentování výsledků, které jsme získali prostřednictvím online dotazníků, na které odpovídali respondenti, tzn. učitelé mateřských škol, kteří odpovídali na otázky týkající se Adaptace dětí v mateřské škole.

Na dotazníkové šetření odpovídali učitelé mateřských škol napříč Českou republikou.

5.1 Sběr dat dotazníku

Strukturovaný dotazník byl sestaven z 24 uzavřených otázek, také s možností jiné, kde se respondenti mohli rozepsat. Dotazník byl určen pro učitele mateřských škol po celé České republice.

První část dotazníku byla zaměřena na seznámení se s dotazníkem, kolik zabere času a samozřejmě byli obeznámeni s tématem daného výzkumného šetření. Respondenti byli na začátku této části seznámeni s anonymitou dotazníku a také s tím, že je zcela dobrovolný.

Další část se věnovala základním informacím o respondentech. Celý dotazník se věnoval problematice adaptace dětí v mateřské škole a okrajově se dotkl také spolupráce rodičů s mateřskou školou při adaptaci. Ptali jsme se hlavně na to, jak děti zvládaly adaptaci v mateřské škole, odloučení od rodičů, jaké měli pedagogové zkušenosti s dětmi při adaptaci.

Na konci dotazníku nechybělo poděkování za ochotu spolupráce při vyplnění dotazníku.

Dotazník si na online platformě zobrazilo 216 lidí, z toho jej vyplnilo pouze 120, což je celková úspěšnost 55,6% vyplnění dotazníku.

Sběr dat pomocí dotazníkového šetření na online platformě Survivo, byl proveden na základě analýz odpovědí a následně interpretován s cílem získat hlubší porozumění tématu adaptace dětí v mateřské škole a spolupráce s rodiči. Tato část práce se zaměřuje na prezentaci výsledků a jejich interpretaci, která přináší klíčové poznatky a závěry.

V rámci kvantitativní analýzy byly vyhodnoceny uzavřené otázky z dotazníku. Frekvence odpovědí byly spočítány a zpracovány do procentuálního rozložení. Dále byly provedeny statistické testy, k testování vztahů mezi proměnnými. Výsledky těchto analýz poskytly kvantitativní pohled na distribuci odpovědí a vztahů mezi proměnnými.

Na základě analýzy dat byla provedena interpretace výsledků. Diskutovalo se o významu zjištění v kontextu tématu práce a teoretických konceptů. Dále byly zvažovány implikace výsledků pro praxi a další výzkumné směry.

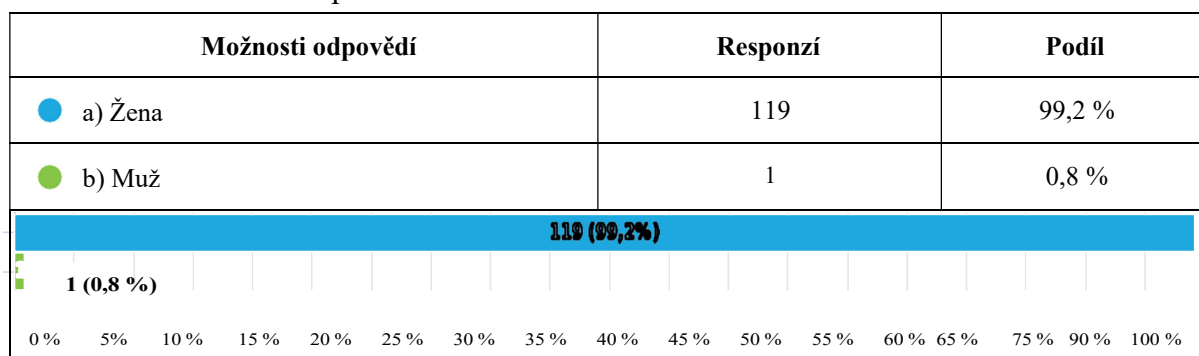
Úspěšnost vyplnění dotazníku 55,6 % signalizuje, že většina respondentů projevila zájem o téma a chtěla se podílet na výzkumu. To naznačuje, že otázky v dotazníku byly relevantní a zajímavé pro učitele mateřských škol.

V závěrečné části byly shrnuty hlavní zjištění a formulována doporučení pro praxi.

Níže přikládám všech 24 otázek a k nim také odpovědi respondentů. U všech položek je vytvořen graf a tabulka s výpočty dat.

1. Jste žena nebo muž?

Tabulka č. 1 Pohlaví respondentů

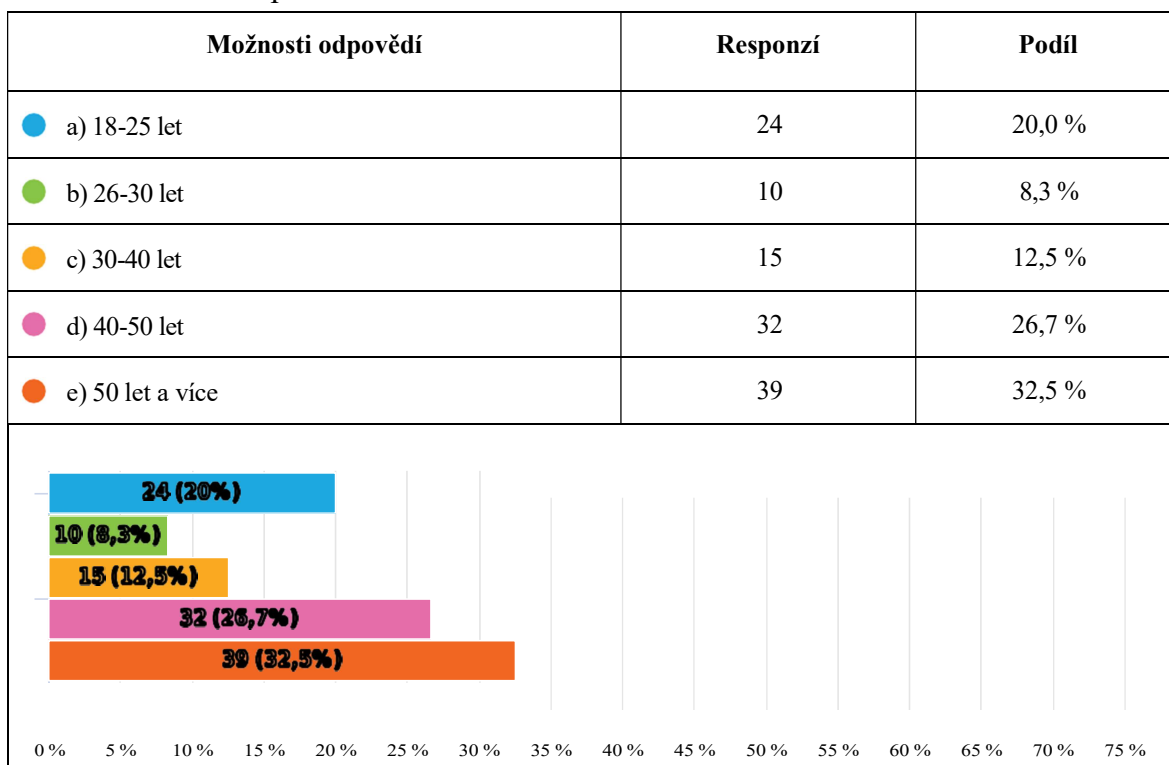
Graf č. 1 Pohlaví respondentů

Z tabulky č. 1 vidíme, že byl dotaz na pohlaví respondentů. Je jasné, že z celkového počtu 120 lidí zodpovědělo 119 žen a 1 muž.

2. Která z níže uvedených kategorií zahrnuje Váš věk?

Výběr z možností, zodpovězeno 120x, nezodpovězeno 0x.

Tabulka č. 2 Věk respondentů

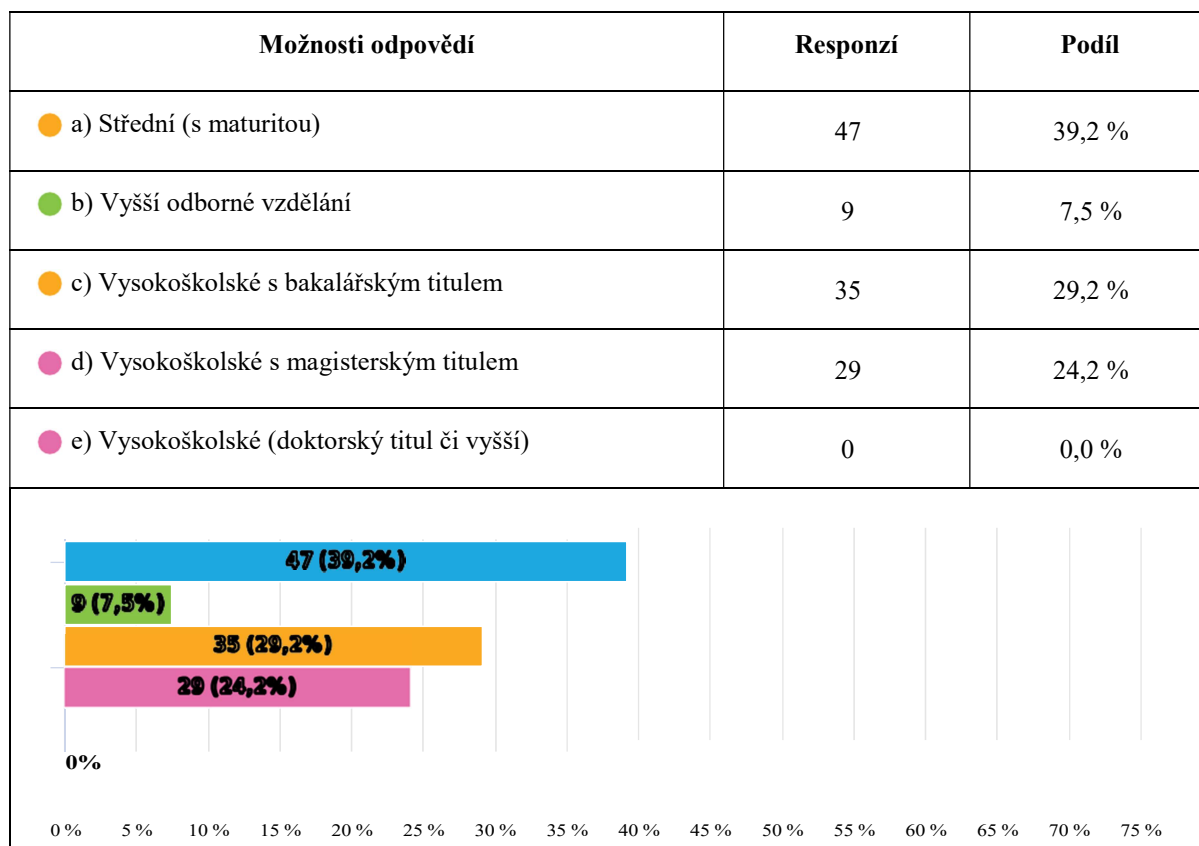
Graf č. 2 Věk respondentů

Jak je již výše zmíněno, otázka je položena s ohledem na věk respondentů, abychom měli přehled, jaké věkové kategorie se do dotazníku zapojily. Nejvíce početná skupina respondentů byla v poslední kategorii a tou bylo 50 let a více, kde odpovědělo 39 lidí, kterých je přes 32,5 %. Druhá nejpočetnější skupina byla 40-50 let, kde odpovědělo 32 lidí. Dále byla skupina 18-25 let, kde odpovědělo 24 lidí v tomto věku. Kategorie 30-40 let měla zastoupení v 15 lidech a poslední skupina 26-30 let byla zastoupena pouze 10 lidmi.

3. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Výběr z možností, zodpovězeno 120x, nezodpovězeno 0x.

Tabulka č. 3 Dosažené vzdělání

Graf č. 3 Dosažené vzdělání

Náš dotazník směřoval na pedagogy mateřské školy, a proto jsme se také ptali na otázku ohledně jejich kvalifikace. Nejpočetnější skupina respondentů 47 tzn. 39,2 % odpovídajících pedagogů má vystudovanou střední školu s maturitou. S vysokoškolským bakalářským titulem odpovídalo téměř přes 29 % a bylo to 35 respondentů. S vysokoškolským magisterským titulem odpovědělo 24 % (29 lidí). Co se týče vyššího odborného vzdělání, odpovídalo méně než 8 % (9 respondentů). A s vysokoškolským titulem vyšším či doktorským neodpověděl nikdo.

4. Jak dlouho učíte v mateřské škole?

Výběr z možností, zodpovězeno 120x, nezodpovězeno 0x.

Tabulka č. 4 Délka praxe

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● a) 1-5 let	43	35,8 %
● b) 6-10 let	13	10,8 %
● c) 10-20 let	22	18,3 %
● d) 20-30 let	11	9,2 %
● e) 30 let a více	31	25,8 %

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● a) 1-5 let	43	35,8 %
● b) 6-10 let	13	10,8 %
● c) 10-20 let	22	18,3 %
● d) 20-30 let	11	9,2 %
● e) 30 let a více	31	25,8 %

Graf č. 4 Délka praxe

Co se týče praxe učitelů, největší zastoupení měla délka 1-5 let, kde odpovědělo 43 respondentů, což dělá 35 % a odpovídá začínajícímu pedagogovi. Byla to více než čtvrtina odpovídajících. Další nejvíce početnou skupinou byla 30 let a více praxe, kde odpovědělo 31 respondentů. Dále délka 10-20 let měla odpovědí 22. Období od 6-10 let mělo 13 respondentů a nejméně početná skupina 20-30 let praxe měla 11 respondentů.

5. Co je dle Vašeho názoru NEJDŮLEŽITĚJŠÍ a zároveň, co je NEJMÉNĚ DŮLEŽITÉ zohlednit při plánování aktivit pro nově příchozí děti v mateřské škole?

Seřazení dle důležitosti, zodpovězeno 120x, nezodpovězeno 0x.

Tabulka č. 5 Plánování aktivit pro nově příchozí děti v mateřské škole

Odpověď	Důležitost pořadí
Pravidelný řád – pravidla, stolování, ranní kruh, pohybová aktivita apod. ●	3,6
Navození dobré atmosféry (tzn. komunikace, individuální přístup, vybavení třídy, umístění hraček, nabídka činností aj.) ●	5,4
Zmírnění smutku dětí (př. přinést si svou oblíbenou hračku, deku aj.) ●	4,3
Postupné zapojování do činností (bez nátlaku) ●	3,2
Seznamování s pravidly v mateřské škole ●	2,5
Přítomnost rodiče ve třídě v prvním adaptačním týdnu ●	2,2

Odpověď	Důležitost pořadí
Pravidelný řád – pravidla, stolování, ranní kruh, pohybová aktivita apod.	3,6
Navození dobré atmosféry (tzn. komunikace, individuální přístup, vybavení třídy, umístění hraček, nabídka činností aj.)	5,4
Zmírnění smutku dětí (př. přinést si svou oblíbenou hračku, deku aj.)	4,3
Postupné zapojování do činností (bez nátlaku)	3,2
Seznamování s pravidly v mateřské škole	2,5
Přítomnost rodiče ve třídě v prvním adaptačním týdnu	2,2

Graf č. 5 Plánování aktivit pro nově příchozí děti v mateřské škole

První otázka, kde respondenti řadili dle důležitosti, podle jejich dosavadní zkušenosti. Nejvíce pedagogů zvolilo jako nejdůležitější při plánování aktivit pro nově příchozí děti do MŠ tuto variantu: Navození dobré atmosféry s důležitostí 5,4. Zmírnění smutku dětí s důležitostí 4,3. Pravidelný řád s důležitostí 3,6. Postupné zapojování do činností s důležitostí 3,2. Seznamování s pravidly v mateřské škole s důležitostí 2,5. Přítomnost rodiče ve třídě v prvním adaptačním týdnu s důležitostí 2,2.

6. Která z nabízených možností může dle Vaší zkušenosti NEJVÍCE pomoci dětem při sociální adaptaci v mateřské škole?

Výběr z možností, zodpovězeno 120x, nezodpovězeno 0x.

Tabulka č. 6 Pomoc dětem v sociální adaptaci

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● a) Podpora skupinové spolupráce a komunikace	30	25,0 %
● b) Aktivní zapojení všech dětí do edukačního procesu	2	1,7 %
● c) Využití prožitkového učení	34	28,3 %
● d) Propojování a střídání vhodné motivace a zvolených metod (metody: názornosti, systematickosti, aktivity aj.)	53	44,2 %
● Jiná	1	0,8 %

Možnost	Responzí	Podíl (%)
a) Podpora skupinové spolupráce a komunikace	30	25,0
b) Aktivní zapojení všech dětí do edukačního procesu	2	1,7
c) Využití prožitkového učení	34	28,3
d) Propojování a střídání vhodné motivace a zvolených metod (metody: názornosti, systematickosti, aktivity aj.)	53	44,2
Jiná	1	0,8

Graf č. 6 Pomoc dětem v sociální adaptaci

Ve výzkumu o sociální adaptaci dětí v mateřské škole bylo provedeno šetření, na které odpovědělo celkem 120 respondentů. Většina z nich (44,2 %) 53 respondentů označila propojování a střídání vhodné motivace a zvolených metod jako nejvíce pomocnou při sociální adaptaci dětí v mateřské škole. Podpora skupinové spolupráce a komunikace, tento faktor byl označen 25,0 % respondentů jako důležitý při sociální adaptaci dětí v mateřské škole. Využití prožitkového učení, tento faktor byl hodnocen 28,3 % respondentů jako důležitý pro sociální adaptaci dětí v mateřské škole. Aktivní zapojení všech dětí do edukačního procesu zvolilo pouze 1,7 % respondentů a označilo tento faktor jako nejméně pomocný. Pouze 1 člověk 0,08 % zvolil políčko jiné z těchto uvedených možností.

7. Jak můžete POZITIVNĚ podporovat emocionální adaptaci dětí v mateřské škole?

Výběr z možností, více možných, zodpovězeno 120x, nezodpovězeno 0x.

Tabulka č. 7 Podpora emocionální adaptace dětí

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● a) Poskytnout pocit bezpečí a podporující prostředí	99	82,5 %
● b) Nespěchat na dítě, dát mu čas, aby se rozkoukalo a přijalo nové prostředí za své	82	68,3 %
● c) Aktivně dítě zapojovat do činností nenásilnou formou	5	4,2 %
● d) Posilovat prosociální chování a navazování kamarádských vztahů	19	15,8 %
● Jiná	0	0,0 %

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
a) Poskytnout pocit bezpečí a podporující prostředí	99	82,5 %
b) Nespěchat na dítě, dát mu čas, aby se rozkoukalo a přijalo nové prostředí za své	82	68,3 %
c) Aktivně dítě zapojovat do činností nenásilnou formou	5	4,2 %
d) Posilovat prosociální chování a navazování kamarádských vztahů	19	15,8 %
Jiná	0	0,0 %

Graf č. 7 Podpora emocionální adaptace dětí

V této otázce nejvíce převažovalo poskytnutí pocitu bezpečí a podporujícího prostředí, tento faktor byl označen 82,5 % respondentů jako klíčový při pozitivní podpoře emocionální adaptace dětí v mateřské škole. Nespěchání na dítě, dávání času na adaptaci, 68,3 % respondentů hodnotilo tuto možnost jako důležitou pro podporu emocionální adaptace dětí. Posilování prosociálního chování a navazování kamarádských vztahů, 15,8 % respondentů vnímalo tento faktor jako důležitý při podpoře emocionální adaptace. Aktivní zapojování dítěte do činností, pouze 4,2 % respondentů označilo tuto možnost jako klíčovou.

8. Jaký typ adaptace dětí je z Vaší zkušenosti v mateřské škole NEJVÍCE patrný? (Ve Vaší třídě)

Výběr z možností, zodpovězeno 120x, nezodpovězeno 0x.

Tabulka č. 8 Jaký typ adaptace je nejvíce patrný

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● a) Plně adaptované (dítě se snadno přizpůsobilo novému prostředí)	58	48,3 %
● b) Částečně adaptované (dítě vykazovalo některé obtíže, ale nakonec se přizpůsobilo)	60	50,0 %
● c) Maladaptované (dítě mělo značné problémy s adaptací, bylo nutno dítěti ukončit docházku)	2	1,7 %

Typ adaptace	Responzí	Podíl (%)
a) Plně adaptované	58	48,3%
b) Částečně adaptované	60	50,0%
c) Maladaptované	2	1,7%

Graf č. 8 Jaký typ adaptace je nejvíce patrný

Z těchto výsledků vyplývá, že nejčastějším typem adaptace je částečně adaptované dítě, což odpovídá 50 % respondentů. Tento výsledek naznačuje, že většina dětí vykazovala určité obtíže při adaptaci na nové prostředí, avšak nakonec se úspěšně přizpůsobila. Druhý nejčastější typ adaptace je plně adaptované dítě, což odpovídá 48,3 % respondentů. To naznačuje, že značná část dětí se snadno přizpůsobila novému prostředí bez větších obtíží. Pouze 1,7 % respondentů uvádí, že jejich dítě mělo značné problémy s adaptací a bylo nutno ukončit jeho docházku do mateřské školy. Tento výsledek zdůrazňuje relativní vzácnost případů maladaptovaných dětí v této vzorkové skupině.

9. Která z následujících možností může podle Vás NEJVÍCE pomoci dětem při adaptaci na nové prostředí mateřské školy?

Výběr z možností, více možných, zodpovězeno 120x, nezodpovězeno 0x.

Tabulka č. 9 Nejvíce pomoci dětem při adaptaci na nové prostředí mateřské školy

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● a) Skupinové hry a aktivity	86	71,7 %
● b) Pouze individuální práce s učitelkou	23	19,2 %
● c) Kooperativní učení	19	15,8 %
● d) Didaktické hry	9	7,5 %
● e) Digitální technologie (tablet, interaktivní tabule...)	0	0,0 %
● f) Sociální aktivity	56	46,7 %
● Jiná	6	5,0 %

Graf č. 9 Nejvíce pomoci dětem při adaptaci na nové prostředí mateřské školy

Výsledky této otázky naznačují, že nejefektivnější metodou podpory adaptace dětí na nové prostředí mateřské školy, jsou skupinové hry a aktivity, což potvrdilo 71,7 % respondentů. Dále byly vybrány sociální aktivity, jako potenciálně pomocná metoda při adaptaci s 46,7 % respondentů vyjadřujících podporu této možnosti. Zároveň je důležité poznamenat, že individuální práce s učitelkou byla vybrána 19,2 % respondentů, což naznačuje, že individuální podpora může být také důležitým faktorem pro některé děti při adaptaci na nové prostředí. Kooperativní učení bylo vybráno 15,8 % respondentů, což naznačuje určitou podporu této metody. Didaktické hry byly vybrány 7,5 % respondentů, zatímco použití digitálních technologií nebylo vybráno vůbec.

10. Seřad'te podle Vás, jaké jsou NEJČASTĚJŠÍ projevy maladaptace dětí při vstupu do mateřské školy?

Seřazení dle důležitosti, zodpovězeno 120x, nezodpovězeno 0x.

Tabulka č. 10 Nejčastější projevy maladaptace

Odpověď	Důležitost pořadí
Sociální izolace (tj. vyhýbání se interakci s ostatními dětmi) ●	2,6
Úzkost a pláč při oddělení od rodičů ●	3,7
Odmítání účastnit se činností ve třídě ●	2,5
Projevy agrese nebo nekooperace ●	1,2

Projev	Důležitost pořadí
Úzkost a pláč při oddělení od rodičů	3,7
Sociální izolace	2,6
Odmítání účastnit se činností ve třídě	2,5
Projevy agrese nebo nekooperace	1,2

Graf č. 10 Nejčastější projevy maladaptace

Na základě průzkumu z této otázky č. 10 byly identifikovány nejčastější projevy maladaptace dětí při vstupu do mateřské školy, seřazené dle důležitosti. Úzkost a pláč při oddělení od rodičů byl hodnocen s důležitostí 3,7. Sociální izolace (tj. vyhýbání se interakci s ostatními dětmi) byl hodnocen jako druhý nejčastější, s důležitostí 2,6. Sociální izolace může být patrná ve formě vyhýbání se interakci s ostatními dětmi, neúčasti ve společných aktivitách a obtížemi ve vytváření sociálních vztahů. Odmítání účastnit se činností ve třídě byl hodnocen s důležitostí 2,5. Odmítání účastnit se činností ve třídě může zahrnovat pasivitu, nedostatek zájmu o vzdělávací aktivity nebo neochotu zapojit se do skupinových aktivit. Projevy agrese nebo nekooperace – tento projev byl vyhodnocen jako nejméně častý, s důležitostí 1,2.

11. Vyberte z následujících možností pro Vás NEJDŮLEŽITĚJŠÍ, popřípadě doplňte, jak se projevuje emocionální adaptace dítěte v průběhu prvních měsíců v mateřské škole?

Výběr z možností, zodpovězeno 120x, nezodpovězeno 0x.

Tabulka č. 11 Nejdůležitější projevy emocionální adaptace

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● a) Zlepšování emocionální pohody a snížení úzkosti v čase	39	32,5 %
● b) Vybudování důvěry ve vztazích s učiteli a ostatními dětmi	70	58,3 %
● c) Projevy radosti a nadšení při interakci s vrstevníky	11	9,2 %
● Jiná	0	0,0 %

Graf č. 11 Nejdůležitější projevy emocionální adaptace

Na základě průzkumu bylo zjištěno, že nejdůležitější aspekt emocionální adaptace dětí v průběhu prvních měsíců v mateřské škole, vybraný respondenty, je vybudování důvěry ve vztazích s učiteli a ostatními dětmi. Tento faktor byl označen jako nejdůležitější 58,3 % respondentů. Zároveň bylo také zjištěno, že 32,5 % respondentů považuje za důležitý aspekt emocionální adaptace zlepšování emocionální pohody a snížení úzkosti v průběhu času. To naznačuje, že proces adaptace není statický a dítě může postupně procházet změnami ve své emocionální pohodě, které jsou pozitivním ukazatelem jeho adaptace. Projevy radosti a nadšení při interakci s vrstevníky byly označeny jako nejméně důležité, odpovědělo tak pouze 9,2 % respondentů, což naznačuje, že i když jsou tyto projevy, nejsou tak dominantní, jako vybudování důvěry ve vztazích.

12. Seřad'te, jaké faktory považujete za KLÍČOVÉ pro úspěšnou adaptaci dětí v mateřské škole?

Seřazení dle důležitosti, zodpovězeno 120x, nezodpovězeno 0x.

Tabulka č. 12 Klíčové faktory pro úspěšnou adaptaci

Odpověď	Důležitost pořadí
Podpora ze strany rodičů (např. povzbuzování, podpora při oddělení) ●	3,3
Kvalita vztahů s učiteli a ostatními dětmi ●	2,6
Fyzické a psychické pohodlí dítěte ve školním prostředí ●	2,9
Přítomnost struktury a rutiny ve školním programu ●	1,2

Faktor	Důležitost
Podpora ze strany rodičů (např. povzbuzování, podpora při oddělení)	3,3
Kvalita vztahů s učiteli a ostatními dětmi	2,6
Fyzické a psychické pohodlí dítěte ve školním prostředí	2,9
Přítomnost struktury a rutiny ve školním programu	1,2

Graf č. 12 Klíčové faktory pro úspěšnou adaptaci

Na základě průzkumu byly identifikovány klíčové faktory pro úspěšnou adaptaci dětí v mateřské škole a seřazeny dle důležitosti. Podpora ze strany rodičů (např. povzbuzování, podpora při oddělení) byla hodnocena jako nejdůležitější, s důležitostí 3,3. Podpora ze strany rodičů je klíčová pro podporu emocionálního a sociálního vývoje dítěte, zejména při adaptaci na nové prostředí mateřské školy. Fyzické a psychické pohodlí dítěte ve školním prostředí bylo hodnoceno jako druhé nejdůležitější, s důležitostí 2,9. Fyzické a psychické pohodlí dítěte ve školním prostředí je důležité pro jeho celkový pocit pohody a pro optimální podmínky pro učení a rozvoj. Kvalita vztahů s učiteli a ostatními dětmi byla hodnocena jako třetí nejdůležitější, s důležitostí 2,6. Kvalitní vztahy s učiteli a ostatními dětmi mohou dítěti poskytnout podporu, pocit sounáležitosti a příležitost k sociální interakci, což je důležité pro jeho integrační proces. Přítomnost struktury a rutiny ve školním programu byl vyhodnocen jako nejméně důležitý, s důležitostí 1,2.

13. Co je dle Vás DŮLEŽITÝM prvkem pro úspěšnou adaptaci dětí v mateřské škole?

Výběr z možností, zodpovězeno 120x, nezodpovězeno 0x.

Tabulka č. 13 Důležitý prvek pro úspěšnou adaptaci

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● a) Podpora ze strany rodičů a učitelů	60	50,0 %
● b) Pozitivní přístup dítěte a celkový postoj k mateřské škole (těší se do školky)	51	42,5 %
● c) Dítě vyhledává přítomnost ostatních dětí („nestojí v koutě“)	4	3,3 %
● d) Zmírnění prvků maladaptace (počůrávání, bolesti břicha, nevolnosti...)	3	2,5 %
● Jiná	2	1,7 %

Graf č. 13 Důležitý prvek pro úspěšnou adaptaci

Podpora ze strany rodičů a učitelů byla označena jako nejdůležitější, 50,0 % respondentů. Pozitivní přístup dítěte a celkový postoj k mateřské škole (těší se do školky) byl označen 42,5 % respondentů. Dítě vyhledává přítomnost ostatních dětí („nestojí v koutě“), byl označen pouze 3,3 % respondentů. Přestože sociální interakce s ostatními dětmi může být důležitá, nebyla považována za dominantní prvek při adaptaci do mateřské školy v tomto průzkumu. Zmírnění prvků maladaptace (počůrávání, bolesti břicha, nevolnosti...), byl označen pouze 2,5 % respondentů.

14. Jak dle Vaší dosavadní zkušenosti může adaptace dětí v mateřské škole OVLIVNIT jeho rozvoj?

Výběr z možností, zodpovězeno 120x, nezodpovězeno 0x.

Tabulka č. 14 Jak může adaptace dětí v mateřské škole ovlivnit jeho rozvoj

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● a) Pozitivně – dobře adaptované děti často projevují vyšší motivaci ke vzdělávání a lepší výsledky	88	73,3 %
● b) Negativně – projevy maladaptace mohou ovlivnit děti v jejich schopnostech soustředit se a zapojit se do výuky	9	7,5 %
● c) Neutrálně – děti se částečně adaptují, nemají problém s některými pravidly, přetrvávají však u nich částečné projevy maladaptace, které děti mohou ovlivnit v dalším fungování v mateřské škole	19	15,8 %
● Jiná	4	3,3 %

Možnost odpovědi	Responzí	Podíl (%)
a) Pozitivně	88	73,3%
b) Negativně	9	7,5%
c) Neutrálně	19	15,8%
Jiná	4	3,3%

Graf č. 14 Jak může adaptace dětí v mateřské škole ovlivnit jeho rozvoj

Z dosavadní zkušenosti bylo zjištěno, že adaptace dětí v mateřské škole může mít významný vliv na jejich rozvoj. Respondenti identifikovali následující možnosti. Pozitivní vliv, dobře adaptované děti často projevují vyšší motivaci ke vzdělávání a dosahují lepších výsledků. Tento přístup k adaptaci je spojen s pozitivními výsledky a vyšší úrovní úspěchu ve vzdělávání. Tuto možnost označilo 73,3 % respondentů. Neutrální vliv, některé děti se adaptují částečně, což znamená, že nemají výrazné problémy s některými pravidly, ale stále vykazují určité projevy maladaptace. Tuto možnost označilo 15,8 % respondentů. Negativní vliv, projevy maladaptace mohou negativně ovlivnit schopnost dětí soustředit se a účastnit se výuky. Tuto možnost označilo 7,5 % respondentů. A další možnosti zaznačilo pouze 3,3 % respondentů.

15. Může podle Vás mít POZITIVNÍ vliv předchozí zkušenost dětí (např. pobyt v jeslích nebo s prarodiči) na adaptaci dětí v mateřské škole?

Výběr z možností, zodpovězeno 120x, nezodpovězeno 0x.

Tabulka č. 15 Pozitivní vliv předchozí zkušenost dětí na adaptaci dětí v mateřské škole

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● a) Ano	108	90,0 %
● b) Ne	5	4,2 %
● Jiná	7	5,8 %

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
a) Ano	108	90,0 %
b) Ne	5	4,2 %
Jiná	7	5,8 %

Graf č. 15 Pozitivní vliv předchozí zkušenost dětí na adaptaci dětí v mateřské škole

Na základě průzkumu bylo zjištěno, že podle většiny respondentů (90,0 %) má předchozí zkušenost dětí, jako je pobyt v jeslích nebo s prarodiči, pozitivní vliv na jejich adaptaci v mateřské škole. Toto zjištění naznačuje, že děti, které mají příležitost k interakci s jinými dětmi v rámci jeslí nebo získávají péči od prarodičů, mohou vykazovat lepší schopnost přizpůsobit se novému prostředí mateřské školy a lépe se integrovat do nového sociálního prostředí. Zároveň pouze menší část respondentů (4,2 %) odpověděla, že předchozí zkušenosti dětí nemají pozitivní vliv na jejich adaptaci v mateřské škole. Toto zjištění naznačuje, že existuje menší procento dětí, které nemusí využívat předchozí zkušenosti jako přínosný zdroj pro jejich adaptaci. Jiné odpovědi, které byly uděleny 5,8 % respondentů, by mohly poskytovat další podněty k analýze a zkoumání.

16. Které strategie zpracovávání stresu (coping) podle Vaší zkušenosti děti používají NEJVÍCE během procesu adaptace v mateřské škole?

Výběr z možností, zodpovězeno 120 x, nezodpovězeno 0 x

Tabulka č. 16 Strategie zpracovávání stresu

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● a) Používání sociální opory od učitelů nebo vrstevníků	29	24,2 %
● b) Vyjadřování emocí (např. pláč, sdílení s ostatními)	53	44,2 %
● c) Hledání bezpečného prostředí nebo předmětů pro zvýšení pocitu pohody	37	30,8 %
● Jiná	1	0,8 %

Strategie	Podíl (%)
Vyjadřování emocí (např. pláč, sdílení s ostatními)	44,2
Hledání bezpečného prostředí nebo předmětů pro zvýšení pocitu pohody	30,8
Používání sociální opory od učitelů nebo vrstevníků	24,2
Jiná	0,8

Graf č. 16 Strategie zpracovávání stresu

Na základě průzkumu bylo zjištěno, že děti nejčastěji používají následující strategie zpracovávání stresu během procesu adaptace v mateřské škole. Vyjadřování emocí (např. pláč, sdílení s ostatními), tuto strategii označilo 44,2 % respondentů. Hledání bezpečného prostředí nebo předmětů pro zvýšení pocitu pohody, tuto strategii označilo 30,8 % respondentů. Používání sociální opory od učitelů nebo vrstevníků, tuto strategii označilo 24,2 % respondentů. Jedna z odpovědí byla klasifikována jako „jiná“ a tvořila pouze 0,8 % respondentů, což naznačuje, že ostatní strategie byly více zmiňovány.

17. Mohou níže uvedené možnosti **POZITIVNĚ** **PODPOŘIT** adaptaci dětí v mateřské škole?

Matice výběru z možností, zodpovězeno 120x, nezodpovězeno 0x.

Tabulka č. 17 Mohou tyto možnosti pozitivně podpořit adaptaci dětí v mateřské škole

Odpověď	● Rozhodně ano	● Spíše ano	● Spíše ne	● Rozhodně ne
Více sociálních aktivit a her zaměřených na spolupráci a komunikaci	52 (43,3 %)	62 (51,7 %)	6 (5,0 %)	0
Individuální přístup (hry, rozvíjení slovní zásoby)	80 (66,7 %)	38 (31,7 %)	2 (1,7 %)	0
Zapojení rodičů do činností a aktivit v procesu adaptace dítěte	37 (30,8 %)	40 (33,3 %)	40 (33,3 %)	3 (2,5 %)
Podpora kamarádů či starších sourozenců	52 (43,3 %)	62 (51,7 %)	6 (5,0 %)	0

Kategorie	Rozhodně ano (%)	Spíše ano (%)	Spíše ne (%)	Rozhodně ne (%)
Více sociálních aktivit a her zaměřených na spolupráci a komunikaci	43,3	51,7	5,0	0
Individuální přístup (hry, rozvíjení slovní zásoby)	66,7	31,7	1,7	0
Zapojení rodičů do činností a aktivit v procesu adaptace dítěte	30,8	33,3	33,3	2,5
Podpora kamarádů či starších sourozenců	43,3	51,7	5,0	0

Graf č. 17 Mohou tyto možnosti pozitivně podpořit adaptaci dětí v mateřské škole

Více sociálních aktivit a her zaměřených na spolupráci a komunikaci:

- Rozhodně ano: Tento výsledek naznačuje, že 43,3 % respondentů má přesvědčení, že více sociálních aktivit a her zaměřených na spolupráci a komunikaci by rozhodně podpořilo adaptaci dětí v mateřské škole.
- Spíše ano: 51,7 % respondentů se přiklání k názoru, že tato aktivita by spíše pozitivně ovlivnila adaptaci dětí, ale s menší jistotou než ti, kteří odpověděli „rozhodně ano“.
- Spíše ne: Pouze 5,0 % respondentů si myslí, že tato aktivita by měla spíše negativní dopad na adaptaci dětí.
- Rozhodně ne: Žádný z respondentů nevidí tuto aktivitu jako jasně negativní pro adaptaci dětí v mateřské škole.

Individuální přístup (hry, rozvíjení slovní zásoby):

- Rozhodně ano: Většina respondentů (66,7 %) vidí individuální přístup jako jasně pozitivní pro adaptaci dětí v mateřské škole.
- Spíše ano: 31,7 % respondentů vnímá tuto aktivitu jako spíše pozitivní, ale s menší jistotou než ti, kteří odpověděli „rozhodně ano“.
- Spíše ne: Pouze 1,7 % respondentů se domnívá, že individuální přístup by mohl mít spíše negativní dopad na adaptaci dětí.
- Rozhodně ne: Žádný z respondentů nevidí individuální přístup jako jasně negativní pro adaptaci dětí v mateřské škole.

Zapojení rodičů do činností a aktivit v procesu adaptace dítěte:

- Rozhodně ano: Tato aktivita je jasně podporována 30,8 % respondentů.
- Spíše ano: Dalších 33,3 % respondentů je přesvědčeno, že zapojení rodičů by mohlo být spíše pozitivní pro adaptaci dětí.
- Spíše ne: Stejný počet respondentů (33,3 %) vnímá tuto aktivitu jako spíše nepřínosnou pro adaptaci dětí.
- Rozhodně ne: Pouze 2,5 % respondentů považuje zapojení rodičů za jasně negativní faktor pro adaptaci dětí v mateřské škole.

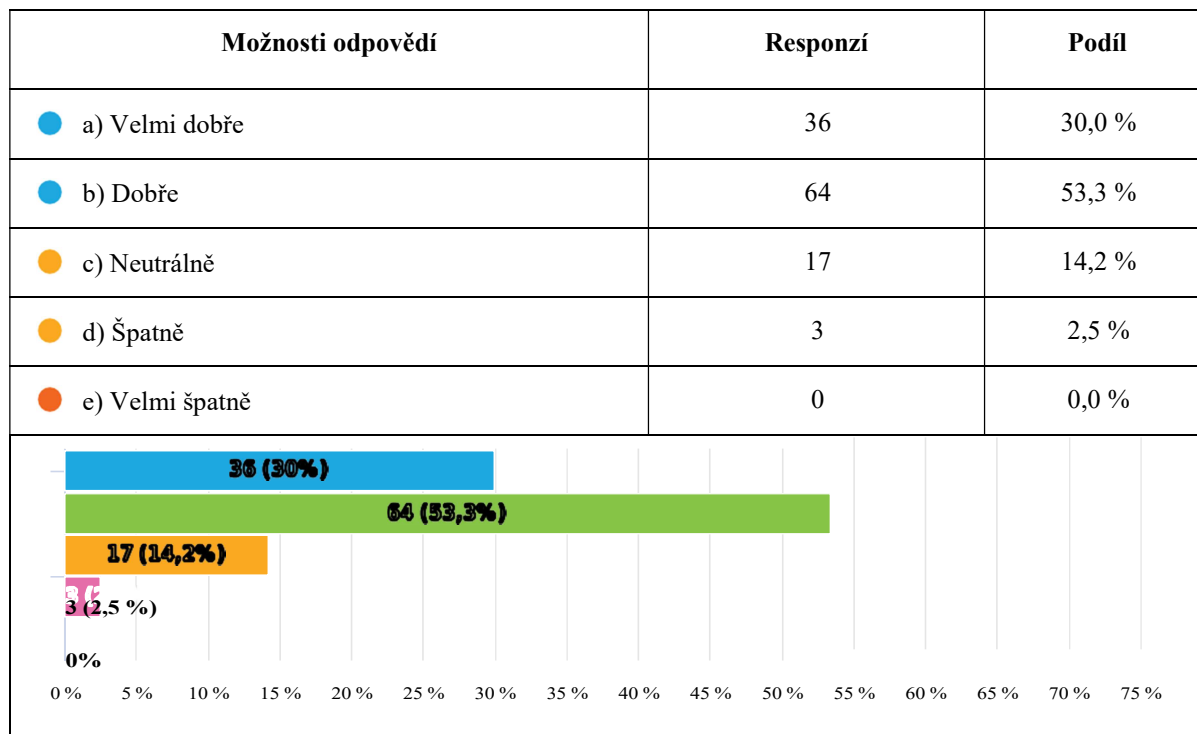
Podpora kamarádů či starších sourozenců:

- Rozhodně ano: Tento prvek je jasně podporován 43,3 % respondentů.
- Spíše ano: Dalších 51,7 % respondentů se přiklání k názoru, že podpora od kamarádů či starších sourozenců by mohla být spíše pozitivní pro adaptaci dětí.
- Spíše ne: Pouze 5,0 % respondentů si myslí, že tato aktivita by měla spíše negativní dopad na adaptaci dětí.
- Rozhodně ne: Žádný z respondentů nevidí podporu kamarádů či starších sourozenců jako jasně negativní faktor pro adaptaci dětí v mateřské škole.

18. Jak CELKOVĚ hodnotíte spolupráci a komunikaci s rodiči v průběhu adaptace dítěte v mateřské škole?

Výběr z možností, zodpovězeno 120x, nezodpovězeno 0x.

Tabulka č. 18 Jak celkově hodnotíte spolupráci a komunikaci s rodiči v průběhu adaptace dítěte v mateřské škole

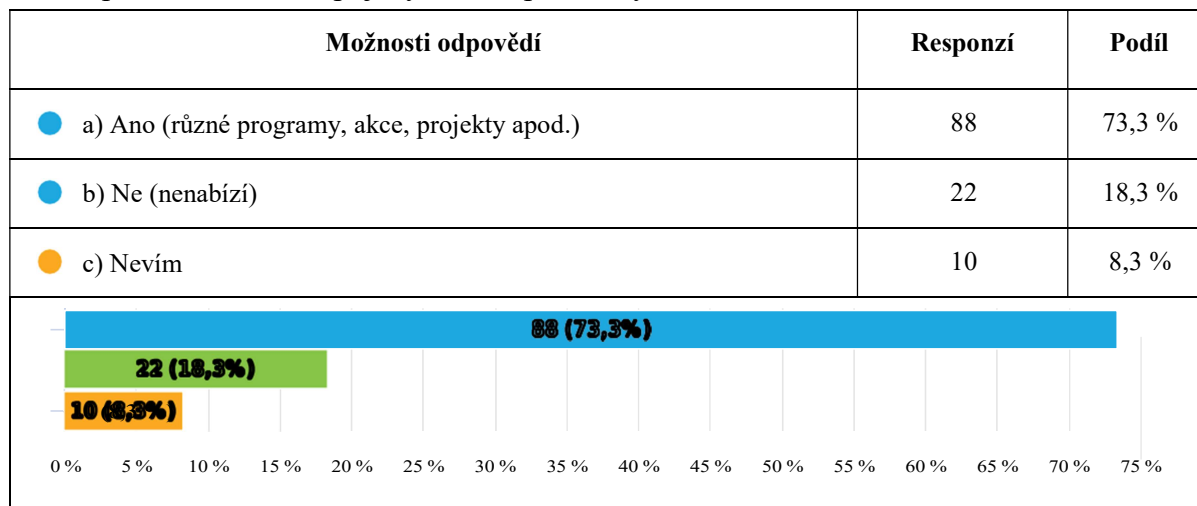
Graf č. 18 Jak celkově hodnotíte spolupráci a komunikaci s rodiči v průběhu adaptace dítěte v mateřské škole

V této otázce respondenti hodnotili velmi dobře, 30,0 % respondentů hodnotí spolupráci a komunikaci s rodiči v průběhu adaptace dítěte v mateřské škole jako velmi dobré. Dobře, většina respondentů (53,3 %) hodnotí spolupráci a komunikaci s rodiči jako dobrou. Neutrálně, 14,2 % respondentů má neutrální postoj k spolupráci a komunikaci s rodiči v průběhu adaptace dítěte. Špatně, pouze 2,5 % respondentů hodnotí spolupráci a komunikaci s rodiči jako špatnou. Velmi špatně, žádný z respondentů nevybral možnost hodnocení spolupráce a komunikace s rodiči jako velmi špatné.

19. NABÍZÍ dle Vašeho názoru škola DOSTATEČNĚ nástroje či programy pro rodiče a děti při řešení otázek spojených s adaptací a výchovou?

Výběr z možností, zodpovězeno 120x, nezodpovězeno 0x.

Tabulka č. 19 Nabízí dle Vašeho názoru škola dostatečně nástroje či programy pro rodiče a děti při řešení otázek spojených s adaptací a výchovou

Graf č. 19 Nabízí dle Vašeho názoru škola dostatečně nástroje či programy pro rodiče a děti při řešení otázek spojených s adaptací a výchovou

Ve výzkumu bylo zjištěno, že nejvíce respondentů odpovědělo Ano (různé programy, akce, projekty apod.) 73,3 %. Tato odpověď naznačuje, že většina respondentů vnímá existenci nástrojů a programů určených pro rodiče a děti při řešení otázek spojených s adaptací. Odpovědí Ne (nenabízí) bylo 18,3 %. Skupina respondentů, kteří odpověděli „ne“, indikuje nedostatek dostupných nástrojů a programů. Zbytek odpověděl nevím, 8,3 %. Tato odpověď ukazuje na možnou nejistotu respondentů ohledně dostupných nástrojů a programů. Může to být způsobeno nedostatkem informací nebo nedostatečnou komunikací ze strany škol nebo jiných institucí.

20. Pokud jste na předchozí otázku odpověděli „ano“, jaké programy POSKYTUJE škola NEJVÍCE pro rodiče při řešení otázek spojených s adaptací a výchovou?

Výběr z možností, více možných, zodpovězeno 93x, nezodpovězeno 27x.

Tabulka č. 20 Pokud jste na předchozí otázku odpověděli „ano“, jaké programy poskytuje škola nejvíce pro rodiče při řešení otázek spojených s adaptací a výchovou

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● a) Adaptační programy	40	43,0 %
● b) Den s rodiči v mateřské škole	41	44,1 %
● c) Den otevřených dveří	72	77,4 %
● Jiná	11	11,8 %

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
a) Adaptační programy	40	43,0 %
b) Den s rodiči v mateřské škole	41	44,1 %
c) Den otevřených dveří	72	77,4 %
Jiná	11	11,8 %

Graf č. 20 Nabízí dle Vašeho názoru škola dostatečně nástroje či programy pro rodiče a děti při řešení otázek spojených s adaptací a výchovou

Nejposkytovanější programy školy pro rodiče při řešení otázek spojených s adaptací a výchovou: 43,0 % respondentů uvedlo, že škola poskytuje adaptační programy pro rodiče, což může zahrnovat různé aktivity a akce zaměřené na podporu adaptace dětí do mateřské školy. 44,1 % respondentů zmiňuje, že škola pořádá dny, kdy si rodiče mohou přijít do mateřské školy strávit čas se svými dětmi a zapojit se do různých činností. 77,4 % respondentů uvádí, že škola pořádá dny otevřených dveří, kdy mají rodiče možnost nahlédnout do každodenního života ve škole, setkat se s pedagogy a získat bližší informace o prostředí, ve kterém se jejich děti učí. 11,8 % respondentů uvádí, že škola poskytuje i jiné programy, které nebyly specifikovány v předchozích možnostech.

21. Jak se CELKOVĚ děti dle vašeho názoru ZVLÁDAJÍ odloučit od rodičů při příchodu do třídy?

Výběr z možností, zodpovězeno 120x, nezodpovězeno 0x.

Tabulka č. 21 Jak se celkově děti dle vašeho názoru zvládají odloučit od rodičů při příchodu do třídy

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● a) Zvládají bez potíží až na občasné výjimky (po dlouhé nemoci, nové přichozí dítě apod.)	68	56,7 %
● b) Zvládají s dopomocí (děti stačí jednoduše zaujmout programem či kamarády)	51	42,5 %
● c) Nezvládají	1	0,8 %

Možnost	Responzí	Podíl (%)
a) Zvládají bez potíží až na občasné výjimky	68	56,7%
b) Zvládají s dopomocí	51	42,5%
c) Nezvládají	1	0,8%

Graf č. 21 Jak se celkově děti dle vašeho názoru zvládají odloučit od rodičů při příchodu do třídy

Většina respondentů (56,7 %) hodnotí, že děti se dokážou odloučit od rodičů bez potíží, s výjimkou občasných situací, jako je například dlouhá nemoc nebo příchod nového dítěte do třídy. 42,5 % respondentů uvedlo, že děti potřebují určitou formu dopomoci, například pomocí programu ve třídě nebo interakcí s kamarády, aby se dokázaly odloučit od rodičů. Pouze 0,8 % respondentů uvádí, že děti nezvládají odloučení od rodičů při příchodu do třídy.

22. Jak se děti NEJČASTĚJI vyjadřují a sdělují své prožitky, pocity a nálady při nástupu do mateřské školy?

Výběr z možností, zodpovězeno 120x, nezodpovězeno 0x.

Tabulka č. 22 Jak se děti nejčastěji vyjadřují a sdělují své prožitky, pocity a nálady při nástupu do mateřské školy

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● a) Samostatně	19	15,8 %
● b) Je potřeba dítě správně vést k dialogu	80	66,7 %
● c) Dítě nedokáže vyjádřit své pocity a nálady	21	17,5 %
● Jiná	0	0,0 %

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
a) Samostatně	19	15,8 %
b) Je potřeba dítě správně vést k dialogu	80	66,7 %
c) Dítě nedokáže vyjádřit své pocity a nálady	21	17,5 %
Jiná	0	0,0 %

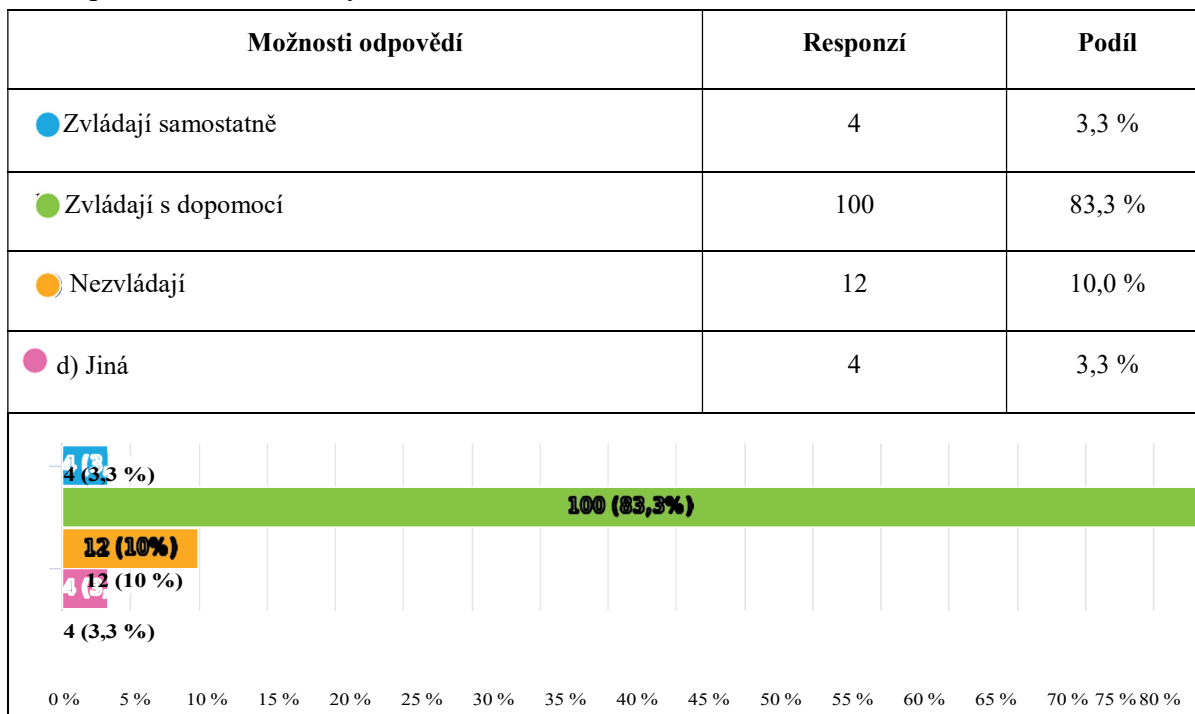
Graf č. 22 Jak se děti nejčastěji vyjadřují a sdělují své prožitky, pocity a nálady při nástupu do mateřské školy

Způsob, jakým se děti nejčastěji vyjadřují a sdělují své prožitky, pocity a nálady při nástupu do mateřské školy. Pouze 15,8 % respondentů uvedlo, že děti se vyjadřují a sdělují své prožitky, pocity a nálady při nástupu do mateřské školy samostatně, bez potřeby externího vedení nebo podpory. Většina respondentů (66,7 %) se vyjádřila, že je potřeba děti správně vést k dialogu, aby mohly sdělit své prožitky, pocity a nálady při nástupu do mateřské školy. To naznačuje, že děti vyžadují podporu a vedení, aby mohly sdílet své emoce a zážitky. Menší část respondentů (17,5 %) pozoruje, že děti nedokážou vyjádřit své pocity a nálady při nástupu do mateřské školy. To může být způsobeno nedostatkem dovedností v komunikaci, nedostatkem důvěry nebo jinými faktory.

23. Jak podle Vašeho názoru ZVLÁDAJÍ děti dodržovat nastavená pravidla při nástupu do mateřské školy?

Výběr z možností, zodpovězeno 120x, nezodpovězeno 0x.

Tabulka č. 23 Jak podle Vašeho názoru zvládají děti dodržovat nastavená pravidla při nástupu do mateřské školy

Graf č. 23 Jak podle Vašeho názoru zvládají děti dodržovat nastavená pravidla při nástupu do mateřské školy

Zvládání dodržování nastavených pravidel dětmi při nástupu do mateřské školy. Pouze 3,3 % respondentů uvedlo, že děti dokáží dodržovat nastavená pravidla při nástupu do mateřské školy samostatně, bez potřeby externího vedení nebo podpory. Většina respondentů (83,3 %) se vyjádřila, že děti dokáží dodržovat nastavená pravidla při nástupu do mateřské školy s určitou formou dopomoci. 10,0 % respondentů pozoruje, že děti nezvládají dodržovat nastavená pravidla při nástupu do mateřské školy. 3,3 % respondentů uvádí jiné způsoby, jak děti zvládají dodržování pravidel, které nebyly specifikovány v předchozích možnostech.

24. SEŘAĎTE, co je podle Vás nejdůležitější pro vytváření pozitivní atmosféry u dětí v mateřské škole zejména při adaptaci?

Seřazení dle důležitosti, zodpovězeno 120x, nezodpovězeno 0x.

Tabulka č. 24 Seřad'te, co je podle Vás nejdůležitější pro vytváření pozitivní atmosféry u dětí v mateřské škole zejména při adaptaci

Odpověď	Důležitost pořadí
Vytváření harmonického prostředí třídy ●	3,1
Podpora radosti ze společného učení a objevování ●	1,8
Navazování dobrých vzájemných vztahů učitel + dítě + rodič ●	2,6
Pozitivní a respektující přístup k dětem ●	2,5

Odpověď	Důležitost pořadí
Vytváření harmonického prostředí třídy	3,1
Podpora radosti ze společného učení a objevování	1,8
Navazování dobrých vzájemných vztahů učitel + dítě + rodič	2,6
Pozitivní a respektující přístup k dětem	2,5

Graf č. 24 Seřad'te, co je podle Vás nejdůležitější pro vytváření pozitivní atmosféry u dětí v mateřské škole zejména při adaptaci

Faktory řadíme podle důležitosti pro vytváření pozitivní atmosféry u dětí v mateřské škole zejména při adaptaci následovně. Faktor vytváření harmonického prostředí třídy je hodnocen jako nejdůležitější s hodnotou 3,1. Faktor navazování dobrých vzájemných vztahů učitel + dítě + rodič je hodnocen jako druhý nejdůležitější s hodnotou 2,6. Pozitivní a respektující přístup k dětem je hodnocen s hodnotou 2,5. Podpora radosti ze společného učení a objevování, je hodnocen nejméně důležitý s hodnotou 1,8.

5.2 Diskuse

Výsledky daného výzkumu byly porovnávány s odbornou literaturou na základě stanovených výzkumných otázek.

1. Co je dle pedagogů mateřské školy důležitým prvkem pro úspěšnou adaptaci dětí v mateřské škole?

Úspěšná adaptace dětí v mateřské škole byla klíčová pro jejich celkový rozvoj a přizpůsobení se novému prostředí. Z našeho výzkumného šetření vyšlo, že jedním z nejdůležitějších prvků pro úspěšnou adaptaci je podpora ze strany rodiny. Kvalitní podpora ze strany rodičů vytváří pro dítě pocit bezpečí a důvěry, což je základní předpoklad pro úspěšné začlenění do kolektivu. Dále byla důležitá vstřícnost a empatie pedagogického týmu, který by měl být schopen porozumět individuálním potřebám každého dítěte a poskytnout jim podporu tam, kde je potřeba. Také prostředí mateřské školy samotné by mělo být přátelské, stimulující a bezpečné, což významně přispívá k pozitivní adaptaci dětí.

Podobný názor má i Martinátová (2023), která uvádí, že děti, které mají stabilní a podporující rodinné prostředí, mají lepší předpoklady pro úspěšné začlenění do kolektivu mateřské školy. Tato zjištění podporují naše vlastní pozorování, že podpora rodiny hraje významnou roli v adaptaci dětí.

2. Jak děti předškolního věku zvládají dodržovat nastavená pravidla při nástupu do mateřské školy?

Děti předškolního věku se často potýkaly s dodržováním nastavených pravidel při nástupu do mateřské školy. Tento proces byl závislý na mnoha faktorech, včetně individuálního temperamentu dítěte, jeho zkušeností s kolektivním prostředím a schopností porozumět pravidlům a očekáváním. Z našeho pozorování vyplývá, že děti měly tendenci lépe dodržovat pravidla, když jsou tato pravidla jasně definována a vysvětlena. Také pozitivní posílení a vytváření příjemného prostředí mohou podpořit dodržování pravidel.

Výzkumy tuzemských autorů naznačují, že dodržování pravidel při nástupu do mateřské školy je ovlivněno jak individuálními charakteristikami dítěte, tak i kvalitou vztahů v kolektivu a podporou ze strany pedagogů. (Kolačná, 2021) Tato zjištění podporují naše vlastní šetření, kterým jsme se zabývali a ukazuje, že kvalitní prostředí a podpora od pedagogů mohou přispět k lepšímu dodržování pravidel dětmi.

3. Které strategie zpracovávání stresu dětí používají nejvíce během procesu adaptace v mateřské škole?

Děti využívají různé strategie zpracovávání stresu během procesu adaptace v mateřské škole. Z výzkumu nejčastěji používané strategie zahrnují hledání podpory od rodičů a učitelů, učení se novým dovednostem a zájmovým činnostem, hledání nových přátel a uvolňování emocí pomocí her nebo kreativních aktivit. Důležité je, aby pedagogové byli citliví k potřebám dětí a poskytovali jim podporu při zvládnutí stresu spojeného s novým prostředím.

Frühbauerová (2012) uvádí, že podpora ze strany pedagogů a možnost navázat nové vztahy s vrstevníky může pomoci dětem překonat stres a lépe se adaptovat. Tato zjištění podporují naše pozorování.

4. Jak celkově hodnotí pedagogové mateřských škol spolupráci a komunikaci s rodiči v průběhu adaptace dítěte v mateřské škole?

Celkově hodnocení pedagogů mateřských škol ohledně spolupráce a komunikace s rodiči v průběhu adaptace dítěte je klíčové pro úspěšný proces adaptace. Z našeho pozorování vyplývá, že většina pedagogů si váží aktivní účasti rodičů a otevřené komunikace mezi školou a rodinou. Spolupráce a komunikace jsou základními pilíři podpory dítěte v procesu adaptace a přispívají k vytváření pozitivního prostředí pro jeho rozvoj.

Zuntová (2024) uvádí, že otevřená komunikace a aktivní zapojení rodičů může přispět k plynulé adaptaci dětí. Tato zjištění podporují naše vlastní pozorování.

5. Jaký vliv má délka působení učitele v mateřské škole na vnímání důležitosti jednotlivých prvků plánování aktivit pro nově příchozí děti?

Délka působení učitele v mateřské škole může mít vliv na jeho/její vnímání důležitosti jednotlivých prvků plánování aktivit pro nově příchozí děti. Z naší zkušenosti plyne, že učitelé s delší praxí mají často bohatší zkušenosti a jsou lépe připraveni na individuální potřeby dětí. Mohou lépe rozpoznat specifické potřeby nových dětí a efektivněji plánovat aktivity, které podporují jejich adaptaci. Nicméně je důležité, aby všichni učitelé neustále reflektovali svou praxi a hledali způsoby, jak neustále zlepšovat své pedagogické postupy pro prospěch všech dětí.

Dobčáková (2022) uvádí, že zkušení učitelé mohou lépe rozpoznat individuální potřeby dětí a přizpůsobit své metody výuky. Tato zjištění jsou v souladu s naším vlastním pozorováním. Ukazuje, že individuální přístup pedagogů je v adaptaci velmi důležitý a je klíčovým aspektem k dobrému rozvoji.

Závěr

Hlavním cílem práce bylo zjistit a popsat, jak probíhá adaptace dětí v mateřské škole.

Dát do povědomí více aspektů ohledně problematiky adaptace dětí v mateřské škole. Zaměřovali jsme se na děti předškolního věku, jak jejich pedagogové z České republiky vnímají adaptaci z celkového pohledu.

V teoretické části máme vymezeny základní pojmy a důležité složky spadající do adaptace dětí v mateřské škole, které byly rozepsány do tří částí. V první části jsme se zaměřili na dítě předškolního věku. Zde jsme rozepisovali, co dítě předškolního věku má nebo by mělo zvládat, jak by se mělo chovat, čemu bychom měli předcházet, a naopak co bychom měli podporovat.

Jako druhou kapitolu jsme popisovali rodinu. Zde uvádíme základní aspekty rodiny. Popisujeme, jak přistupuje rodina k dítěti předškolního věku. Dále se zde objevují různé typy rodin, a najdeme zde také přístupy k dítěti.

Třetí kapitolou byla adaptace dítěte v mateřské škole. Tato poslední kapitola je obsáhlejší, věnuje se celkově adaptaci dítěte, poukazuje na spolupráci všech složek, a těmi jsou rodiče, škola a dítě. Uvádíme zde také připravenost na mateřskou školu, začlenění dětí do procesu, a také role učitele v adaptačním procesu.

Čtvrtá a pátá kapitola byla věnována již praktické části, kde jsme se zabývali adaptací na mateřskou školu, a to, jak ji vnímají pedagogové mateřských škol. Z celkových odpovědí 120 respondentů bylo patrné, že adaptaci dětí na mateřskou školu berou pedagogové vážně a podporují je také rodiče, 73 % respondentů odpovědělo, že dítě se na mateřskou školu adaptuje „dobře“. Dále celkem 50 % respondentů odpovědělo, že důležitým prvkem je podpora ze strany rodičů a učitelů, kteří jsou neoddelitelnou součástí adaptačního procesu. Cílem tohoto šetření bylo zaznamenat podmínky a způsob adaptace dětí v mateřských školách. Na otázku, jak lze efektivně dosáhnout co nejlepší adaptace, odpovědělo 83 % respondentů. Že děti zvládají s dopomocí jednotlivá pravidla, což bylo také cílem tohoto šetření, zda děti zvládají tyto změny.

Z těchto výsledků vyplývá, že spolupráce rodiny a pedagogů je v adaptačním procesu nezbytná a je zapotřebí dítě připravit na nástup do mateřské školy dříve. Celková adaptace by měla být pro děti nenásilná a k prospěchu, aby se dítě do mateřské školy těšilo.

Co se týče přínosu práce, zabývali jsme se komplexním pohledem na problematiku adaptace dětí v mateřské škole, shrnuli jsme jak teoretické základy, tak praktické aspekty. Tímto způsobem přispívá k lepšímu porozumění celého procesu adaptace. Také klade

důraz na spolupráci mezi rodinou a pedagogy jako klíčový prvek úspěšné adaptace dítěte v mateřské škole. Význam partnerského přístupu mezi rodiči a pedagogy jsme vyznačili v podpoře dětí během tohoto klíčového přechodného období.

Literatura

1. BEDNÁŘOVÁ, Jiřina., ŠMARDOVÁ Vlasta. Diagnostika dítěte předškolního věku: co by dítě mělo umět ve věku od 3 do 6 let. 2. vydání. Ilustroval Richard ŠMARDA. Brno: Edika, 2015. Moderní metodika pro rodiče a učitele. ISBN 978-80-266-0658-1.
2. CHRÁSKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada, 2016. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5326-3
3. ČÁP, Jan., MAREŠ Jiří. Psychologie pro učitele. Vyd. 2. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-273-7.
4. DOBČÁKOVÁ, Kateřina. Role uvádějícího učitele v profesním rozvoji začínajícího učitele ve vybrané mateřské škole Online. Diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta. 2022. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/pegw6/>. [cit. 2024-04-11].
5. FRÜHBAUEROVÁ, Petra. Způsoby adaptace rodiny na vstup dítěte do školy Online. Diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, Filozofická fakulta. 2012. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/eezi9/>. [cit. 2024-04-11].
6. GRIEBEL, W., NIESEL, R. Poprvé v mateřské škole. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005. 104 s. ISBN 80-7178-989-5.
7. KERN, Hans., MEHL, Christine., NOLZ, Hellfried., PETER, Martin., a WINTERSPERGER Regina. Přehled psychologie. Vydání páté. Přeložila VALÁŠKOVÁ Magdalena. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0871-6.
8. KOLAČNÁ, Gabriela. Adaptace dětí předškolního věku při nástupu do mateřské školy Online. Bakalářská práce. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta. 2021. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/w70y6/>. [cit. 2024-04-11].
9. KOŤÁTKOVÁ, Soňa. Dítě a mateřská škola. Praha: Grada, 2008. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1568-1.
10. KOŤÁTKOVÁ, Soňa. Hry v mateřské škole v teorii a praxi. Praha: Grada, 2005. Pedagogika (Grada). ISBN 80-247-0852-3.
11. LANGMEIER, Josef., KREJČÍŘOVÁ Dana., 2021. Vývojová psychologie. 2006. Praha: Grada Publishing a.s. ISBN 978-80-247-1284-0.
12. MAREŠ, Jiří. Pedagogická psychologie. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0174-8.

13. MARTINÁTOVÁ, Terezie. Role rodiny v adaptaci dítěte na prostředí mateřské školy. Zlín, 2023. bakalářská práce (Bc.). Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Fakulta humanitních studií
14. MATĚJČEK, Zdeněk. Prvních 6 let ve vývoji a výchově dítěte: normy vývoje a vývojové milníky z pohledu psychologa: základní duševní potřeby dítěte: dítě a lidský svět. Vyd. 1. Praha: Grada, 2005. 182 s. Pro rodiče. ISBN 80-247-0870-1.
15. MATĚJČEK, Zdeněk. Co, kdy a jak ve výchově dětí. Vyd. 6. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0519-7.
16. MERTIN, Václav., GILLERNOVÁ Ilona, ed. Psychologie pro učitelky mateřské školy. Třetí vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0977-5.
17. OAKLEY, Ann. Pohlaví, gender a společnost. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-403-6.
18. OPRAVILOVÁ, Eva. Předškolní pedagogika. Praha: Grada, 2016. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5107-8.
19. PLEVOVÁ, Irena a kol. Přehled vývojové psychologie. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. ISBN 978-80-244-2433-0
20. PRŮCHA, Jan., KOŤÁTKOVÁ, Soňa. Předškolní pedagogika: učebnice pro střední a vyšší odborné školy. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0495-4.
21. PRŮCHA, Jan., WALTEROVÁ, Eliška., MAREŠ, Jiří., (2003). Pedagogický slovník. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0403-9.
22. PRŮCHA, Jan., WALTEROVÁ, Eliška., MAREŠ Jiří. Pedagogický slovník. 6., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-647-6.
23. SVOBODOVÁ, Eva., 2010. Vzdělávání v mateřské škole: Školní a třídní vzdělávací program. 2010. Praha: Portál s.r.o. ISBN 978-80-7367-774-9.
24. ŠMELOVÁ, Eva., 2004. Mateřská škola – teorie a praxe I. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 80-244-0945-8.
25. ŠMELOVÁ, Eva. Bezvýhradná akceptace ve výchově dítěte. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4217-4.
26. ŠMELOVÁ, Eva., PROVÁZKOVÁ STOLINSKÁ, Dominika., ČÁSTKOVÁ, Pavlína., PRÁŠILOVÁ, Michaela. Online aplikace jako nástroj pedagogické diagnostiky a intervence v práci učitele mateřské školy s akcentem na školní připravenost. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2021. ISBN 978-80-244-5962-2.
27. VÁGNEROVÁ, Marie. Vývojová psychologie I.: dětství a dospívání. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0956-8.

28. ZUNTOVÁ, Klára. Adaptace dětí v mateřské škole v hodnocení rodičů a pedagogů. Praha, 2024. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, Katedra preprimární a primární pedagogiky. Vedoucí práce Loudová Stralczynská, Barbora.

Seznam použitých zkratek

apod. – a podobně

č – číslo

MŠ – mateřská škola

tj. – to je

tzv. – takzvaně

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 Pohlaví respondentů.....	28
Tabulka č. 2 Věk respondentů	29
Tabulka č. 3 Dosažené vzdělání	30
Tabulka č. 4 Délka praxe.....	31
Tabulka č. 5 Plánování aktivit pro nově příchozí děti v mateřské škole.....	32
Tabulka č. 6 Pomoc dětem v sociální adaptaci.....	33
Tabulka č. 7 Podpora emocionální adaptace dětí	34
Tabulka č. 8 Jaký typ adaptace je nejvíce patrný	35
Tabulka č. 9 Nejvíce pomoci dětem při adaptaci na nové prostředí mateřské školy	36
Tabulka č. 10 Nejčastější projevy maladaptace.....	37
Tabulka č. 11 Nejdůležitější projevy emocionální adaptace	38
Tabulka č. 12 Klíčové faktory pro úspěšnou adaptaci.....	39
Tabulka č. 13 Důležitý prvek pro úspěšnou adaptaci	40
Tabulka č. 14 Jak může adaptace dětí v mateřské škole ovlivnit jeho rozvoj.....	41
Tabulka č. 15 Pozitivní vliv předchozí zkušenost dětí na adaptaci dětí v mateřské škole ..	42
Tabulka č. 16 Strategie zpracovávání stresu	43
Tabulka č. 17 Mohou tyto možnosti pozitivně podpořit adaptaci dětí v mateřské škole	44
Tabulka č. 18 Jak celkově hodnotíte spolupráci a komunikaci s rodiči v průběhu adaptace dítěte v mateřské škole	46
Tabulka č. 19 Nabízí dle Vašeho názoru škola dostatečně nástroje či programy pro rodiče a děti při řešení otázek spojených s adaptací a výchovou	47
Tabulka č. 20 Pokud jste na předchozí otázku odpověděli „ano“, jaké programy poskytuje škola nejvíce pro rodiče při řešení otázek spojených s adaptací a výchovou.....	48
Tabulka č. 21 Jak se celkově děti dle vašeho názoru zvládají odloučit od rodičů při příchodu do třídy	49
Tabulka č. 22 Jak se děti nejčastěji vyjadřují a sdělují své prožitky, pocity a nálady při nástupu do mateřské školy.....	50
Tabulka č. 23 Jak podle Vašeho názoru zvládají děti dodržovat nastavená pravidla při nástupu do mateřské školy.....	51
Tabulka č. 24 Seřad'te, co je podle Vás nejdůležitější pro vytváření pozitivní atmosféry u dětí v mateřské škole zejména při adaptaci	52

Seznam grafů

Graf č. 1 Pohlaví respondentů	28
Graf č. 2 Věk respondentů.....	29
Graf č. 3 Dosažené vzdělání	30
Graf č. 4 Délka praxe.....	31
Graf č. 5 Plánování aktivit pro nově příchozí děti v mateřské škole.....	32
Graf č. 6 Pomoc dětem v sociální adaptaci	33
Graf č. 7 Podpora emocionální adaptace dětí	34
Graf č. 8 Jaký typ adaptace je nejvíce patrný	35
Graf č. 9 Nejvíce pomoci dětem při adaptaci na nové prostředí mateřské školy	36
Graf č. 10 Nejčastější projevy maladaptace	37
Graf č. 11 Nejdůležitější projevy emocionální adaptace.....	38
Graf č. 12 Klíčové faktory pro úspěšnou adaptaci	39
Graf č. 13 Důležitý prvek pro úspěšnou adaptaci.....	40
Graf č. 14 Jak může adaptace dětí v mateřské škole ovlivnit jeho rozvoj.....	41
Graf č. 15 Pozitivní vliv předchozí zkušenost dětí na adaptaci dětí v mateřské škole	42
Graf č. 16 Strategie zpracovávání stresu	43
Graf č. 17 Mohou tyto možnosti pozitivně podpořit adaptaci dětí v mateřské škole	44
Graf č. 18 Jak celkově hodnotíte spolupráci a komunikaci s rodiči v průběhu adaptace dítěte v mateřské škole	46
Graf č. 19 Nabízí dle Vašeho názoru škola dostatečně nástroje či programy pro rodiče a děti při řešení otázek spojených s adaptací a výchovou	47
Graf č. 20 Nabízí dle Vašeho názoru škola dostatečně nástroje či programy pro rodiče a děti při řešení otázek spojených s adaptací a výchovou	48
Graf č. 21 Jak se celkově děti dle vašeho názoru zvládají odloučit od rodičů při příchodu do třídy.....	49
Graf č. 22 Jak se děti nejčastěji vyjadřují a sdělují své prožitky, pocity a nálady při nástupu do mateřské školy	50
Graf č. 23 Jak podle Vašeho názoru zvládají děti dodržovat nastavená pravidla při nástupu do mateřské školy	51
Graf č. 24 Seřad'te, co je podle Vás nejdůležitější pro vytváření pozitivní atmosféry u dětí v mateřské škole zejména při adaptaci	52

Přílohy

Příloha č. 1 Dotazník pro učitele mateřských škol

Vážené paní učitelky, páni učitelé,

jsem studentkou vysoké školy Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, oboru Učitelství pro mateřské školy a Speciální pedagogika. Tímto se na Vás obracím s prosbou o vyplnění mého dotazníku, který se vztahuje k tématu adaptace dětí v mateřské škole.

Celkový dotazník je sestaven z **25 otázek** (uzavřených, s možností výběru jedné či více možností nebo je možnost rozepsat se dle libosti). Dotazník zabere **cca 25 minut** Vašeho času. U všech otázek máte na výběr z možností **A B C D** a podobně, v některých otázkách můžete zaznačit více odpovědí. Pokud Vám nabízené možnosti nevyhovují, můžete zvolit políčko „jiné“ kde napíšete odpověď dle vašeho názoru ke zvolené otázce.

Vyplnění tohoto dotazníku je zcela dobrovolné, anonymní a bude sloužit pouze pro mou bakalářskou práci a údaje nebudou nikde šířeny.

Děkuji Vám za případné odpovědi.

Karolína Výtisková

Studentka 3. ročníku Učitelství pro mateřské školy a Speciální pedagogika

1. Jste žena nebo muž?
  - a) Žena
  - b) Muž

2. Která z níže uvedených kategorií zahrnuje Váš věk?
  - a) 18-25 let
  - b) 26-30 let
  - c) 30-40 let
  - d) 40-50 let
  - e) 60 let a více

3. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?
- Střední (s maturitou)
  - Vyšší odborné vzdělání
  - Vysokoškolské s bakalářským titulem
  - Vysokoškolské s magisterským titulem
  - Vysokoškolské (doktorský titul či vyšší)
4. Jak dlouho učíte v Mateřské škole?
- 1-5 let
  - 6-10 let
  - 10-20 let
  - 20-30 let
  - 30 let a více
5. Co je dle Vašeho názoru **nejdůležitější** a zároveň, co je **nejméně důležité** zohlednit při plánování aktivit pro nově příchozí děti v mateřské škole? (Seřad'te dle vašich priorit 1 – nejdůležitější až 6 méně důležité)
- Pravidelný řád – pravidla, stolování, ranní kruh, pohybová aktivita apod.
  - Navození dobré atmosféry (tzn. komunikace, individuální přístup, vybavení třídy, umístění hraček, nabídka činností aj.)
  - Zmírnění smutku dětí (př. přinést si svou oblíbenou hračku, deku aj.)
  - Postupné zapojování do činností (bez nátlaku)
  - Seznamování s pravidly v mateřské škole
  - Přítomnost rodiče ve třídě v prvním adaptačním týdnu
6. Která z nabízených možností může dle Vaší zkušenosti **nejvíce** pomoci dětem při sociální adaptaci v mateřské škole?
- Podpora skupinové spolupráce a komunikace
  - Aktivní zapojení všech dětí do edukačního procesu
  - Využití prožitkového učení
  - Propojování a střídání vhodné motivace a zvolených metod (metody: názornosti, systematičnosti, aktivity aj.)
  - Jiné

7. Jak můžete **pozitivně** podporovat emocionální adaptaci dětí v mateřské škole?
(Možno vybrat z více možností, vyberte ty, které považujete za **nejdůležitější**, maximálně 2 odpovědi)
- a) Poskytnout pocit bezpečí a podporující prostředí
  - b) Nespěchat na dítě, dát mu čas, aby se rozkoukalo a přijalo nové prostředí za své
  - c) Aktivně dítě zapojovat do činností nenásilnou formou
  - d) Posilovat prosociální chování a navazování kamarádských vztahů
  - e) Jiné
8. Jaký typ adaptace dítěte je z Vaší zkušenosti v mateřské škole **nejvíce** patrný?
- a) Plně adaptované (dítě se snadno přizpůsobilo novému prostředí)
  - b) Částečně adaptované (dítě vykazovalo některé obtíže, ale nakonec se přizpůsobilo)
  - c) Maladaptované (dítě mělo značné problémy s adaptací, bylo nutno dítěti ukončit docházku)
9. Která z následujících možností může podle Vás **nejvíce** pomoci dětem při adaptaci na nové prostředí mateřské školy? (Co **preferujete** Vy jako nejlepší a nejúčinnější, vyberte z možností, max. 2)
- a) Skupinové hry a aktivity
  - b) Pouze individuální práce s učitelkou
  - c) Kooperativní učení
  - d) Didaktické hry
  - e) Digitální technologie (tablet, interaktivní tabule...)
  - f) Sociální aktivity
  - g) Jiné
10. Seřadte podle Vás, jaké jsou **nejčastější** projevy maladaptace dětí při vstupu do mateřské školy? (Seřadte od nejčastější po nejméně četnou 1-4)
- a) Sociální izolace (tj. vyhýbání se interakci s ostatními dětmi)
  - b) Úzkost a pláč při oddělení od rodičů
  - c) Odmítání účastnit se činností ve třídě
  - d) Projevy agrese nebo nekooperace

11. Vyberte z následujících možností pro Vás **nejdůležitější**, popřípadě doplňte, jak se projevuje emocionální adaptace dítěte v průběhu prvních měsíců v mateřské škole
- Zlepšování emocionální pohody a snížení úzkosti v čase
  - Vybudování důvěry ve vztazích s učiteli a ostatními dětmi
  - Projevy radosti a nadšení při interakci s vrstevníky
  - Jiné
12. Seřadte, jaké faktory považujete za **klíčové** pro úspěšnou adaptaci dětí v mateřské škole? (Seřadte od nejčetnější po nejméně četnou 1-4)
- Podpora ze strany rodičů (např. povzbuzování, podpora při oddělení)
  - Kvalita vztahů s učiteli a ostatními dětmi
  - Fyzické a psychické pohodlí dítěte ve školním prostředí
  - Přítomnost struktury a rutiny ve školním programu
13. Co je dle Vás **klíčovým** prvkem pro úspěšnou adaptaci dětí v mateřské škole?
- Podpora ze strany rodičů a učitelů
  - Pozitivní přístup dítěte a celkový postoj k MŠ (těší se do školky)
  - Dítě vyhledává přítomnost ostatních dětí („nestojí v koutě“)
  - Zmírnění prvků maladaptace (počůrávání, bolesti břicha, nevolnosti...)
  - Jiné
14. Jak dle Vaší dosavadní zkušenosti může adaptace dětí v mateřské škole **ovlivnit** jeho rozvoj?
- Pozitivně – dobře adaptované děti často projevují vyšší motivaci ke vzdělávání a lepší výsledky
  - Negativně – projevy maladaptace mohou ovlivnit děti v jejich schopnostech soustředit se a zapojit se do výuky
  - Neutrálně – děti se částečně adaptují, nemají problém s některými pravidly, přetrvávají však u nich částečné projevy maladaptace, které děti mohou ovlivnit v dalším fungování v mateřské škole
  - Jiné

15. Může podle Vás mít **pozitivní** vliv předchozí zkušenost dětí (např. pobyt v jeslích nebo s prarodiči) na adaptaci dětí v mateřské škole?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Jiné

16. Které strategie zpracovávání stresu (coping) podle Vaší zkušenosti děti používají **nejvíce** během procesu adaptace v mateřské škole?

- a) Používání sociální opory od učitelů nebo vrstevníků
- b) Vyjadřování emocí (např. pláč, sdílení s ostatními)
- c) Hledání známých prostředí nebo předmětů pro zvýšení pocitu pohody
- d) Jiné

17. Mohou níže uvedené možnosti **pozitivně podpořit** adaptaci dětí v mateřské škole?

- a) Více sociálních aktivit a her zaměřených na spolupráci a komunikaci
  - 1. Rozhodně ano
  - 2. Spíše ano
  - 3. Spíše ne
  - 4. Rozhodně ne
- b) Individuální přístup (hry, rozvíjení slovní zásoby)
  - 1. Rozhodně ano
  - 2. Spíše ano
  - 3. Spíše ne
  - 4. Rozhodně ne
- c) Zapojení rodičů do činností a aktivit v procesu adaptace dítěte
  - 1. Rozhodně ano
  - 2. Spíše ano
  - 3. Spíše ne
  - 4. Rozhodně ne
- d) Podpora kamarádů či starších sourozenců
  - 1. Rozhodně ano
  - 2. Spíše ano
  - 3. Spíše ne
  - 4. Rozhodně ne

18. Jak **celkově** hodnotíte spolupráci a komunikaci s rodiči v průběhu adaptace dítěte v mateřské škole?
- a) Velmi dobře
  - b) Dobře
  - c) Neutrálně
  - d) Špatně
  - e) Velmi špatně
19. **Nabízí** dle Vašeho názoru škola **dostatečně** nástroje či programy pro rodiče a děti při řešení otázek spojených s adaptací a výchovou?
- a) Ano (různé programy, akce, projekty apod.)
  - b) Ne (nenabízí)
  - c) Nevím
20. Pokud jste na předchozí otázku odpověděli „ano“ jaké programy **poskytuje** škola **nejvíce** pro rodiče při řešení otázek spojených s adaptací a výchovou? (Možno vybrat z více možností)
- a) Adaptační programy
  - b) Den s rodiči v mateřské škole
  - c) Den otevřených dveří
  - d) Jiné
21. Jak se **celkově** děti dle Vašeho názoru **zvládají** odloučit od rodičů při příchodu do třídy?
- a) Zvládají bez potíží až na občasné výjimky (po dlouhé nemoci, nové příchodí dítě apod.)
  - b) Zvládají s dopomocí (děti stačí jednoduše zaujmout programem či kamarády)
  - c) Nezvládají

22. Jak se děti **nejčastěji** vyjadřují a sdělují své prožitky, pocity a nálady při nástupu do mateřské školy?
- a) Samostatně
  - b) Je potřeba dítě správně vést k dialogu
  - c) Dítě nedokáže vyjádřit své pocity a nálady
  - d) Jiné
23. Jak podle Vašeho názoru **zvládají** děti dodržovat nastavená pravidla při nástupu do mateřské školy?
- a) Zvládají samostatně
  - b) Zvládají s dopomocí
  - c) Nezvládají
  - d) Jiné
24. **Seřad'te**, co je podle Vás nejdůležitější pro vytváření pozitivní atmosféry u dětí v mateřské škole zejména při adaptaci? (1 nejdůležitější 4 nejméně důležité)
- a) Vytváření harmonického prostředí třídy
  - b) Podpora radosti ze společného učení a objevování
  - c) Navazování dobrých vzájemných vztahů učitel + dítě + rodič
  - d) Pozitivní a respektující přístup k dětem

Anotace

Jméno a příjmení:	Karolína Výtisková
Katedra:	Primární pedagogiky
Vedoucí práce:	Mgr. et Mgr. Kateřina Valchářová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2024

Název práce:	Adaptace dětí v mateřské škole
Název v angličtině:	Adaptation children in kindergarten
Anotace práce:	Bakalářská práce je zaměřena na adaptaci dětí v mateřské škole. Hlavním cílem práce bylo zjistit, jak probíhá celková adaptace dětí v mateřské škole. V teoretické části jsem se zabývala dětmi předškolního věku, rodině a adaptaci v mateřské škole. V praktické části jsou vymezeny cíle, metody a výzkumný vzorek. Také jsou zde uvedeny hypotézy.
Klíčová slova:	Adaptace, adaptace dětí, mateřská škola, rodina
Anotace v angličtině:	The bachelor's thesis is aimed at adapting children in nursery school. The main aim of the work was to find out how the overall adaptation of children in kindergarten takes place. In the theoretical part, I looked at children of pre-school age, family and adaptation in kindergarten. The practical part defines the objectives, methods and research sample. There are also hypotheses.
Klíčová slova v angličtině:	Adaptation, adaptation of children, kindergarten, family
Počet příloh:	1
Rozsah práce:	69
Jazyk práce:	Čeština